

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti-vrstni
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2:50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večerni o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rozen pondelike in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Na dan naših mater.

Prvič praznujemo dan naših mater. Vsem mogočim zaslužnim in odličnim našim možem smo se tekom naše narodne in kulturne prebuje že oddolžili, samo na to nismo mislili, da bi se enkrat javno kot celota poklonili in zahvalili našim materam. Njim, ki smo jim v prvi vrsti dolžni hvalo za to, da sploh smo, za to, da smo ob najneugodnejših razmerah skozi dolge vekove ohranili našo narodno individualnost tako izrazito in čisto, katerim se imamo zahvaliti za najdragocenejše, kar premore bodisi posameznik bodisi narod: za naše etične in moralne vrednote.

Bolj nego kateri drug narod smo Slovenci živeli iz življenja in žrtev svojih mater in manj nego večina drugih kulturnih narodov smo doslej na zunaj izkazovali spoštovanje in hvaležnost do njih. Manj uglašeni nego drugi, veliki narodi, sebični pa nič manj, smo sprejemali žrtve in trude naših ponižnih, skromnih mater kot nekaj ob sebi umljivega, za kar ni treba nobene hvaležnosti. Nasprotno tem skromnim našim materam se v svoji neuglašenosti nismo znali povzpeti do viteštva, do spoštljivosti, ki so jo v obilni meri zaslužile, in iz neke primitivne sramežljivosti nismo našim materam izkazovali tiste otroške nežnosti in ljubezni, ki so si jo natihoma želele in ki bi bila njihovemu materinskemu srcu tako dobro dela. Naše matere med nami niso zavzele tiste visokega, odličnega mesta, ki bi ga morale in ki ga matere zavzemajo v visoko kulturnih narodih.

Toda kljub temu smo pa Slovenci vendar ljubili svoje matere! Naši pesniki in pisatelji so nam pričali: Cankar, Zupančič, Meško, Sardenko, Finžgar — vsi so v svojih spisih bolj ali manj izrazito poveljali svoje matere in v njih slovensko mater v občje. Prešeren se je za svoj greh oddolžil tudi pezakonski materi in ji posvetil pesem, kakor je lepše nima svetovna literatura. Kdor boljše pozna naše odlične može — politike, znanstvenike in druge — ve, da so v skruti kamrici svojih src ohranili nežno ljubezen do svojih mater in da v tej kamrici iščejo utehe v svojih razočaranjih in bolestinah.

Pa bi tudi ne bili Slovenci, ne bili bi otroci slovenskih mater, ako nam ne bi bila lastna globoka otroška ljubezen do njih. Saj smo se rodili in živeli iz njihove ljubezni, zato ni mogoče, da bi nas ta ljubezen ne bila vžgala. Grešili smo v tem, da smo v svoji sebičnosti terjali od njih le žrtev, nismo pa mislili na to, da bi jim te žrtve vračali, jih cenili in štedili kot dragocen zaklad, ki se ne sme izčrpati! V tem smo težko grešili in skrajni čas je, da se tega zavemo in skušamo popraviti. Saj se itak zdi, da smo mnogo zamudili in da začenjamo ceniti nekaj, kar že izgubljam.

V svojo razbremenitev povejmo, da se je podobno zgodilo tudi drugim, velikim narodom, ki so prav zato uvedli narodni praznik: dan mater. Ta praznik stopa v današnjem dnem kot moralni faktor tudi v življenje Slovencev.

Dan naših mater — pozdravljen! Čakali smo te v svojih najslajših in najgrenkejših urah, da nam odpreš usta in prisiliš, da izpregovorimo enkrat kot celota o naši slovenski materi. Da se oddolžimo našim tihim mučenicem, ki so odvzemale olje svojih lastnih svetilk, da so ga prilivale naši... Povejmo tedaj: da je ni bilo nikdar pod solncem dobrotljivejše, mehkejše, slajše, v tih, vsakdanji žrtvi in odpuščanju večje nego naša slovenska mati! Njej imamo za Bogom največ zahvaliti. Iz njene globoke vere in strahu božjega smo Slovenci vereni narod, iz njenega imena, njenih molitev in uspavank, iz njenih ljubkovalnih besedi in opominov imamo svoj jezik, iz njene srčne čistosti in sramežljivosti poteka naša pravna neizkvarjenost, iz njene dušne preproščine, dobrote, miline in ljubezni smo Slovenci narod pesnikov in pevcev, narod preprostega poštenja in dobrosrčnosti, med katerim se vsak poštenjak, pa naj pride od koderkoli, počuti dobro in varno. Iz zvestobe in vdanosti naših mater, iz njihove zdrave konservativnosti smo Slovenci narod zvestobe in neprelomljive vere, iz njihovega zmisa za red in lepoto naša redoljubnost, snaga in ličnost naših mest, selišč in domov. Vse, kar je kdaj zvezetelo rož in dozorelo sadja na naši zemlji, je raslo iz molitev, solza in trudov naših mater, a kar je raslo trnja in osata, je raslo iz naše nehvaležnosti, nepokorščine in trdosrčnosti do njih.

Strašno smo grešili Slovenci proti svojim materam! V meščanske stanove se dvigajoči sinovi so se svojih skromnih kmetijskih mater — sramovali, a na domu ostali sinovi so jim

pritrgovali borni, krvavo odsluženi prevžitek — arhivi naših sodišč so polni te naše sramote. Gotovo ti slučajni niso bili pravilo, a redki žal niso bili.

Danes, na prvi praznik naših mater se javno izpovejmo: »... naš greh, naš prevelik greh! Ta dan bodi mejnik v našem razmerju do naših mater — a pod tem imenom razumemo ženstve aploh, saj je vsaka žena rojena za mater. Bodimo krščanski, viteški narod, ki ženo-mater kot svečenico življenja, doma, npravosti in kulture visoko spoštuje in je nikdar — vsaj hoté ne — ne žali. Svojega obnašanja nasprotni ženi ne uravnavajmo po njeni gladki koži in moderni obleki, marveč najbolj obtežene in utrujene, najskromnejše, najšibkejše in najnesrečnejše najbolj spoštujemo. Ščitimo in jim pomagajmo, a ako je to naša mati, ji poljubimo roko in ne mirujmo, dokler ji ne olajšamo in ne olepšamo življenja. Po stališču, ki ga zavzema žena v kakem narodu, se meri njegova resnična kultura.

Razen tega ne pozabimo, da prihaja demokracija tudi v družino; odpovejmo se tiran-

stvu in absolutizmu in ne terjajmo žrtev, da nam ostanejo narodu prostovoljno ohranjene.

V tem duhu tedaj praznujmo Slovenci prvi dan naših mater in v tem duhu ga bomo praznovali redno poslej. Ti dnevi naj bodo zadovoljenje in zahvala njim, ki so nam dale življenje. V te dneve vklepamo vse naše matere — tudi one onstran Karavank in ob Jadranu, v Westfaliji in Franciji, pa onstran Oceana ali kamorkoli drugam jih je pregnala z možem skrb za obstanek. Tudi njim naj velja naša proslava in naše molitve — njim še prav posebno! Saj so one tam v tujini v dvojni meri poklicane, da hranijo in izročajo novemu rodu vero in jezik in poštene narodne običaje.

Slovenske matere, kjerkoli ste, sprejmite danes naš spoštljivi pozdrav, našo globoko zahvalo in našo iskreno prošnjo, da ostanete zveste svoji tradiciji in svojemu svetemu zvanju! Dodajte staremu le to novo: da nas učite ljubiti to našo svobodno domovino, ki je prej nismo imeli, a katero ste vse oddolžno soustvarjale z majske deklaracije.

Boj v radikalnem klubu.

Kriza vlade in radikalne stranke.

VESTI O OSTA VKI VLADE. — JOVANOVIČ ODLOŽIL PREDSEDSTVO ODBORA ZA PAŠIČEVO PROSLAVO. — JOVANOVIČEV OSTER NASTOP. — PAŠIČ SPREJEMA BOJ. — NA DAN S KORUPTNIMI AFERAMI! — ČRNI DNEVI ZA RADIK. STRANKO.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Položaj je prišel v precej kritično stanje. Napetost poslednjih dni je dosegla kulminacijo. Proti večeru je splošno prevladalo mišljenje, da se morajo s te ali z one strani storiti odločilne poteze. V prestolici dobro znani agenti zakulisnih klik so z vso resnostjo raznesli vesti, da bo še nočnejši večer ali tekot jutrišnjega dne vlada dala ostavko. Te vesti so spuščali v svet zato, da bi se videlo, kakšen vtis bi taka rešitev krize v javnosti napravila. Prav malo verjetno je namreč, da bi Pašič sam dal ostavko. Dosedaj takih slučajev ni bilo. Pašič je ostavko podal vedno šele takrat, ko je bil zagotovljen, da bo tudi potem dobil oblast v roke.

Za krizo kabineta manjkajo še formalni razlogi. Radičevci so zelo skromni in vneti Pašičevi pomagači. Oni ne dajo nobenega razloga za krizo kabineta ali vladne večine.

V ospredju stoji kriza radikalnega kluba. O tej krizi radikalnega kluba se lahko danes odkrito govori, ne samo govori, ampak ona danes dejansko obstoja. Borba, ki jo vodita Pašič in Jovanovič drug proti drugemu s vsemi sredstvi, je danes prišla v odločilni stadij. Oba nasprotnika sta si danes javila, da to borbo sprejemata. Odslej je prerokovati samo tega, da bo v tej borbi eden padel, drugi zmagal.

Po večerajšnjem napadu Rade Pašiča na Jovanoviča je bilo pričakovati, da bo dal Jovanovič kako izjavo. Toda Jovanovič v običajnem času tega ni storil. Pač pa je na današnji skupni seji glavnega odbora radikalne stranke, in sicer odbora za proslavo Pašičeve osemdesetletnice, ki se je vršila pod predsedstvom predsednika kluba Živkoviča, na te insinucije odgovoril.

Takoj v začetku se je vstal Jovanovič, ki je predsednik pripravljalnega odbora, ter izjavil: »Z ozirom na poslednje dogodke mi je nemogoče še nadalje sodelovati v tem odboru, častiravno g. Pašiča zelo cenim. Zelo mi je žal, da po napadih na mojo osebo ne morem več sprejeti kakršnekoli funkcije v tem odboru z ozirom na dejstvo, da so napadi na mojo osebo prišli od sina predsednika vlade g. Pašiča. Ti napadi so take narave, da mi preostaja samo dvoje, da nanje odgovorim, ali da mol-

čim. Če nanje odgovorim, moram izdati važne državne tajnosti in publicirati važne strogo zaupne in tajne državne dokumente. Iz teh ozirov sem sedaj prisiljen k drugemu potu, da molčim. Odlagam vsa mesta v teh odborih in za bodočnost si puščam pot svobodne akcije.«

Poslanci, ki so bili na tej seji, pripovedujejo, da je ta kratka izjava delovala uničujoče. Skupna seja se je takoj prekinila. Jovanovič je namreč takoj po izjavi sejo zapustil. Predsednik radikalnega kluba Živkovič je šel takoj k Pašiču in ga obvestil o teh dogodkih. Pravijo, da je bil tudi Pašič precej presenečen vsled te energične poteze in da je dejal, da zelo obžaluje, da je do tega prišlo, da pa naj odbor nadaljuje započeto delo.

Ta Pašičev nastop se smatra kot njegov odgovor, da borbo sprejema in da ne misli na kak umik. Še bolj se je komentiral ta Pašičev nastop v parlamentarnih krogih. V kuluarjih parlamenta so poslanci vseh klubov mnogo razpravljali o tem dogodku. Soglasno je bilo mnenje, da je Jovanovičev nastop odobravljen, vendar se misli, da ni bilo v interesu stvari same, da Jovanovič ne bi ostal v svoji rezervi. Oddolžitve, ki jih je proti njemu nametal sin predsednika vlade Rade Pašič, so namreč tako težke, da je v interesu ugleda ne samo Jovanoviča samega, marveč tudi države in pa najvišjih funkcionarjev, da se jasno izrazi o teh oddolžitvah. Nikakor ne gre, da bi se pod firmo državne tajnosti skrivala umazana dela kateregakoli človeka. Zato je Jovanovičeva dolžnost, javnosti dati informacije.

V radikalnih krogih je ta Jovanovičev nastop deloval skrajno uničujoče. Pri mnogih poslancih je bilo opaziti, da čutijo vso težo borbe med Pašičem in Jovanovičem. S skrbjo gledajo v bodočnost radikalne stranke. Ze itak demoralizirana, je radikalna stranka kljub temu, da je bila zadnje čase pod vplivom korupcionističnih elementov, mogla igrati odločilno vlogo z ozirom na slogo njenih voditeljev. Sedaj pa prihajajo za radikalno stranko črni dnevi. Če se izpolnijo prorokovanja pesimistov, bi moglo priti do razcepa, če ne do popolnega razsula radikalne stranke.

Interpelacija opozicije o aferah Rade Pašiča.

SAMOSTOJNI DEMOKRATJE SO PAŠIČEVA REZERVA ZA PRORACUN. — MOSTOVI V ADAMOVU — 54 MILIJONOV KČ. — ČEK ŠT. 483.033. — PAŠIČEVE ODDOLŽITVE MINISTROV.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Voditelji opozicije so imeli popoldne sejo, na kateri so sprejeli končno veljavno besedilo deklaracije glede afere Rade Pašiča, ki so jo poslali fin. in zunanjemu ministru. Zanimivo je, da te interpelacije samostojni demokratje in hrvatski federalisti niso hoteli podpisati. Hrvatski federalisti so izdali poseben komunik, v katerem pravijo, da popolnoma soglašajo z akcijo opozicije, vendar pa, da interpelacije niso podpisali z ozirom nato, da demokrati v zad-

njem času niso bili lojalni v nastopanju napram HFSS ob priliki skupne akcije opozicije. Hrvatski federalisti mislijo, da imajo demokrati nekatere predodke proti njim. Zaradi tega ne morejo z demokrati sopolpisati te interpelacije, dokler se odnošaji med demokrati in njimi ne razčistijo.

Samostojni demokrati po mnenju političnih krogov interpelacije zaradi tega niso hoteli podpisati, da si ne bi vezali rok v bližnji krizi. Še vedno gojijo nade, da se jim bo po-

O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor solnce na poletnem polju. O mati, otrok svojih otrok. V učenosti ni ljubezni, ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz. Cankar.

srečilo priti v vlado. Ta njihova pripravljeno se da razumeti iz izjav posameznih radikalnih ministrov, da je sprejetje proračuna v vsakem slučaju zagotovljeno. Misli se, da imajo radikalni ministri natančne podatke o tem, da so samostojni demokrati takoj pripravljene glasovati za proračun in da je njihova opozicija v proračunu samo toliko iskrena, v kolikor dajejo radikalom priliko, da čujejo želje samostojnih demokratov in njihove zahteve za eventualno njihovo pomoč, ki bi jim jo samostojni demokrati nudili. Jasno pa je, da so šanse samostojnih demokratov v takem slučaju minimalne in da še dolgo ne morejo računati, da bi prišli v kakršnokoli kombinacijo.

Interpelacija, ki so jo podpisali demokrati, Jugoslovanski, muslimanski in zemljoradniški klub, se glasi v izvlečku tako-le:

Znana stvar je, da plačuje naša država vse svoje državne in vojaške nabave dražje, kakor zasebniki, in sicer 100% dražje in še več. Merodajni činitelji se izgovarjajo, da je temu kriv zakon o državnem računovodstvu, kar pa ni popolnoma resnično. Eden glavnih vzrokov je gotovo v tem, ker služijo državne nabave kot izvor bogatenu velikemu številu posredovalcev. Ti posredovalci so v zvezi s politiki. Izkoriščajoč svoj vpliv, izvršujejo posle v korist posameznih tvrdk. Posredovalci podražujejo državne nabave brez razloga. Računa se lahko, da nastanejo nabave mnoge milijone več, kakor bi se sicer plačalo, ker se morajo dajati provizije posredovalcem in njihovim pomagačem.

Nato interpelacija navaja več slučajev, o katerih je javnost že večkrat razpravljala in oddolževala Rade Pašiča, sina predsednika vlade. Take govorice, ki škodujejo ne samo Rade Pašiču, ampak tudi ugledu naše države, so se razširile prav posebno zadnje dni ob priliki sodne razprave dr. Stojadinovič proti Rade Pašiču. Interpelacije v tem delu ne moremo priobčiti niti v izvlečku radi stroge judikature v tiskovnih zadevah. Objavili jo bomo, ko se bo o interpelaciji razpravljalo v narodni skupščini.

Interpelanti povdarjajo, da s to interpelacijo niti najmanj ne mislijo vplivati na izid sodne razprave. Dolžnost narodne skupščine je v interesu javne morale in ugleda države ter državnega dostojanstva posvetiti tem dejstvom največjo pažnjo. Zato se v interpelaciji od merodajnih činiteljev zahteva odgovor na sledeča vprašanja:

1. Ali je Rade Pašič interveniral pri ministru za finance za izplačilo dolga delniškemu društvu za stroje in dela za mostove v Adamovu in na temelju kakih pravic se je on pojavil v imenu te družbe?

2. Ali je fin. minister na njegovo intervencijo odredil izplačilo 10 milijonov češkoslovaških kron in izdal državne bone za 54 milijonov KČ ravno v trenutku, ko so množični stari letišči dolgovni ostali neizplačani in neurejeni?

3. Ali je zunanjemu ministru kaj znano, da bi prišel Rade Pašič do čeka št. 483.033 in si dal izplačati znesek 508 tisoč dinarjev? Na kakšni podlagi naj bi se to zgodilo?

4. Kaj je storila vlada? Ali namerava izločiti vse posredovalne akcije, ki so med glavnimi vzroki draginje državnih nabav in ki škodujejo ugledu države?

5. Kakšne ukrepe misli podvzeti država, da obvaruje dostojanstvo naše države in čast ministrov pred Rade Pašičevimi insinucijami?

Ker mislimo, da zahteva ta zadeva v narodni skupščini ne samo nujno razpravo, marveč tudi anketo, ki bo preiskala posredništva pri državnih nabavah, radi katerih se kompromitira ugled naše države, prosimo gg. ministre, da nam čimpreje odgovorijo, ali smatrajo te interpelacije za nujno ali ne. Pridržujemo si pravico v slučaju, da bi iz katerekoli strani prišla kaka nova dejstva, da v interesu države in trpečega ljudstva, vložimo novo interpelacijo.

Privatni obiski

zahtevajo eksaktnost in fineso v oblačilih. Vse to, kakor tudi najkrasnejše pomladansko blago preskrbi najkolantneje tvrdka

Drago Schwab — Ljubljana.

Pašičeva osemdesetletnica -- demonstracija.

Belgrad, 24. marca (Izv.) Pašičeva proslava je bre-dvomno največji element, ki igra važno vlogo v sedanji krizi. Po mnenju Pašičevih prijateljev in po njegovem načrtu, naj bi se ta proslava vršila na način, ki bi ne imel samo manifestacijskega značaja, ampak bi pomenil naravnost demonstracijo. Nad 200.000 ljudi bi se imelo po programu Pašičevih prijateljev udeležiti te proslave. Pašiča samega pa bi slavili kakor kakega kralja. Take demonstrativne poteze vsekakor niso na korist ugleda najvišjih činiteljev. Zato je razumljivo, da so vsi redoljubi proti takemu načrtu Pašičevih prijateljev. Zato je treba ponovno poudariti, da igra ta moment važno, če ne odločilno vlogo pri razpletu sedanje krize.

Konferenca pri zunanjem ministru.

Priprava za zunanje-politično razpravo v zbornici. — Nezadovoljstvo v Ninčicem.

Belgrad, 24. marca (Izv.) Jutri bi se imela vršiti razprava o proračunu ministrstva za zunanje zadeve. Kakor vsi znaki kažejo, pa je v tem oziru prišlo v zadnjem trenutku do majhnih zaprek. Današnja popoldanska razprava o proračunu ministrstva z izenačenjem zakonov se ni končala kljub temu, da bi se bilo to lahko zgodilo. Nadaljevala se bo jutri dopoldne, tako da bo zunanje ministrstvo prišlo šele popoldne na dnevni red. Nocoj je predsednik narodne skupščine v zmislu zahtev opozicije sklical k sebi vse govornike opozicije. Seja se je vršila v kabinetu predsednika narodne skupščine. Navzoči so bili dr. Ninčič, dr. Hohnjec, dr. Marinković, dr. Sumenović, dr. Jovanović in Drlejić. Na seji je Ninčič podal kratek ekspozicije, ki naj bi služil opoziciji kot informacija za njen nastop na jutrišnji seji. Ninčič je v svojem ekspoziciji podal nekaj momentov, ki niso za javnost in katerih v ekspoziciji ne bi mogel omeniti. Prisotni člani so bili z Ninčičevimi izjavami nezadovoljni. Misli se, da je Ninčič pri tej priliki svoje misli izrazil tako slabo ali pa je v resnici tako delal, da ni mogel povedati kaj boljšega.

Seja narodne skupščine.

Razprava o proračunu ministrstva za agrarno reformo in izenačenje zakonov.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Z ozirom na politično stanje in na razburjenje, ki vlada v javnosti radi znanih afer, je današnja skupščinska razprava potekala zelo mirno. Na dopoldanski seji narodne skupščine se je končala razprava o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Tekom razprave so številni govorniki navedli neverjetne obtožbe in slučaje, ki se dogajajo v tem resoru. Minister Pavle Radić v svojem končnem govoru ni mogel pobiti teh dejstev. Vendar je vladna večina sprejela ta proračun.

Na popoldanski seji je prišel v razpravo proračun ministrstva za izenačenje zakonov. Kakor znano je to ministrstvo izmed vseh najmanjše. So samo minister, dva načelnika, inšpektor in odgovarjajoče število strojepisk. Ministrstvo se smatra kot sinekura. V narodni skupščini se ni pokazalo nobenega dela, razen da je predložilo zloglasni tiskovni zakon, ki ga je narodna skupščina sprejela. K temu proračunu sta govorila Ranković in dr. Polić. Ugotovila sta, da je to ministrstvo nepotrebno. Nato je bila seja prekinjena in se bo nadaljevala jutri.

Beneš bo odstopil?

Demokratska in ljudska stranka zahtevata, da dr. Beneš demisionira, ker je edini parlamentarec v Cernyjem uradniškem kabinetu. Protestom proti Benešu, ki sta jih dvignili ti dve stranki, so se pridružili tudi agrarci, ki upajo, da bodo dobili v novi konstelaciji ta porfelj zase. Tudi »Česke Slovo« glasilo nar. socialistov razpravlja o možnosti demisije dr. Beneša in že imenuje kot naslednika dr. Girsu.

ČESKI PARLAMENT.

Praga, 24. marca. (Izv.) Narodna skupščina in senat so danes imeli prvo sejo, na kateri je predsednik Cerny predstavil parlamentu novo vlado, ki je bila sestavljena po odstopu parlamentarnega kabineta. Izjavil je, da bo nova vlada delala v smislu programa, katerega je podal Svehla v decembru l. 1925. Skupščina je o tem programu razpravljala in ga sprejela z večino glasov.

RUSI PROTI KITAJSKIM VSTAŠEM.

Peking, 24. marca (Izv.) V Tientsin sta prišla dva ruska oklopna vlaka, ki bosta odšla proti Yangtsunu, kjer bosta napadla čete Kuomeng-sona, ki zapirajo promet s Pekingom.

PLEBISKIT O NEMŠKIH KNEZIH.

Berlin, 24. marca (Izv.) Dosedaj je bilo oddanih za razlastitev nemških knezov 5 milj. 512.140 glasov.

In kljub otročji nevhvalečnosti je materina ljubezen najstanovitnejša ljubezen na svetu. Vse zemske ljubezni izginejo, izpuhtijo sčasoma; samo materina je neupogljiva, nepremagljiva! P. Pajkova.

Berlin in London o zadnji seji Društva narodov.

Mirno presojanje dogodkov. — Za ohranitev Društva narodov.

Reichstag je koncem debate o poročilu zunanjega ministra sklenil zaupnico vladi in posebej zaupnico dr. Lutheru in Stressemannu za njuno postopanje v Ženevi. Nemški nacionalci so v debati zagovarjali zveze z Rusijo in neodvisnost od zapadnega kapitala. Koncem razprave je govoril tudi dr. Luther. Označil je locarnske pogodbe za temelj vse nemške mednarodne politike in povdaril, da je ves svet odobral zadržanje nemške delegacije v Ženevi. Govoril je za zaupnico še socialist dr. Breitscheid, proti pa nemška nacionalca grof Reventhon in bivši admiral Tirpitz.

V londonski spodnji zbornici je otvoril debato o Ženevskih neuspehih Lloyd George. Že njegov nastop je takoj pokazal, da debata ne bo prinesla posebnih presenečenj. Trdil je sicer, da so države neobjavljeno postopale napram Nemčiji, da so države, ki so podpisale locarnske pogodbe odgovorne za neuspeh v Ženevi, da je samo Under, švedski delegat zastopal stališče angleške javnosti, toda svojim izjavam ni prišteval nobenih napovedanih senzacionalnih napadov na Chamberlaina. Loyd George je odločno govoril proti poljski kandidaturi, češ da Poljska, ki je nasprotovala Društvu narodov v vprašanju Vilne, ni vredna, da bi postala stalni član sveta Društva narodov.

Chamberlain je zasmehovaje zavrnil nekatere očitke Loyd Georgea. Meseca januarja je v Parizu res govoril v Briandom kandidaturi Poljske, Briand mu je razotročil vse razloge, ki govore za to kandidaturo. Chamberlain ni dal nikomur nobenih tozadebnih obljub. Špansku zastopniku pa je tedaj Chamberlain obljubil angleško pomoč pri kandidaturi za stalno mesto, kakor je to Anglija obljubila že leta 1921. Zunanji minister je prebral instrukcije, ki mu jih je dal ministrski svet za Ženevo. Te instrukcije vsebujejo: 1. angleška delegacija mora vse storiti, da bo Nemčija sprejeta v Društvo narodov in dobila stalni sedež v svetu; 2. svet Društva narodov se sme razširiti samo s sodelovanjem Nemčije; 3. Anglija zagovarja stalni sedež za Špansko, za Poljsko pa kvečjemu nestalno mesto v svetu Društva narodov. V nadaljnjem govoru pa je Chamberlain vendarle nastopil proti nemškemu stališču, češ da je mogla Nemčija računati na to, da se bo Društvo narodov še pred njenim vstopom izpremenilo, zlasti, ker je Nemčija stavila tri pogoje za vstop v Društvo narodov (§ 16, stalni sedež in nekaj mest v tajništvu), dočim so bili doslej vsi člani sprejeti brezpogojno.

Mac Donald je obsodil locarnske pogodbe v kolikor zavise od vstopa Nemčije v Društvo narodov. Locarnske pogodbe so grešile nad avtoriteto društva, ker so suponirale, da bodo druge države slepo prikimala temu, kar je par velesil sklenilo v Locarnu. Ženevsko igro je primerjal trgovanju v kakem orientalskem bazarju. Odpor Braziliije je bila odločilna bitka za vse tiste, ki so bili proti Nemčiji.

London, 24. marca (Izv.) Poslanska zbornica je v razpravi o Chamberlainovem poročilu o ženevskih posvetovanjih izrekla zunanjemu ministru Chamberlainu zaupnico s 325 glasovi proti 136 glasovom s tem, da je odklonila nezaupnico opozicije, ki je obsojala zunanjo politiko Chamberlaina.

V Parizu napovedujejo novo krizo.

Finančna komisija je 23. marca začela razpravljati o novih finančnih projektih, ki jih je predložil Peret. Na največji odpor sta zadela zvišanje prometnega davka in enkratna osebna dajatev. Desnica in socialisti nočejo o zvišanju prometnega davka ničesar slišati. Tudi Herriotovi radikali so se izjavili proti temu davku. Finančni minister bo moral izpremeniti ta del finančnih načrtov, kajti sicer je velika nevarnost, da bo kabinet imel proti sebi tako veliko večino kot še nikoli. V Parizu je kriza vlade zopet v ospredju. Briand sam je izjavil, da se boji, da mu ne bo moč privedi s finančnimi načrti.

Notranji minister Malvry v demisiji.

Notr. minister Malvry mora zapustiti Pariz, ker se je njegovo zdravje nevarno poslabšalo. Km'lu po svojem odhodu v kopalnico bo pisemno sporočil Briandu svojo demisijo.

Sodba v Matteottijem procesu.

Chietti, 24. marca. (Izv.) V procesu proti morilcem Matteottija je zagovornik šoferja Malacria dokazal, da tega ne zadene nobena krivda. Državni pravdnik je radi tega tožbo proti njemu umaknil.

Chietti, 24. marca. (Izv.) Po izreku porotnikov je sodišče izreklo sodbo, s katero so obsojeni Dumini, Volpi, Povermo na 5 let, 11 mesecev in 20 dni težke ječe. Za vse življenje zgube pravico do vseh javnih časti in morajo plačati vse stroške tega procesa. 4 leta kazni pa jim bo odpuščeno. Malacria in Viola sta bila popolnoma oproščena.

Poravnajte naročnino!

Naš dolg v Ameriki.

Newyorška »Jugoslav Review« priobčuje članek, svojega urednika D. M. Cvetkovića, ki podaja o naših dolgovih nasproti Združenim državam sledeča pojasnila:

V letih 1917. in 1918. je Srbija najela v Združenim državam posojilo 10 milijonov dolarjev. Ta dolg sestoji le v malem delu iz gotovine, vse ostalo so bila živila, katera je ameriški Rdeči križ v malih zavoječih pošiljal srbskim ujetnikom in internancem v Mažarski, Avstriji in Bolgariji ter revnemu srbskemu prebivalstvu v okupirani Srbiji.

Drugi del dolga se je napravil po premirju. Skupna vsota tega dolga znaša okroglo 41 milijonov dolarjev. To posojilo se je dalo izključno v naravi; in sicer je dobila Jugoslavija deloma moko, mast in druga živila za prehrano revnega prebivalstva, deloma pa material iz ameriških vojnih zalog v Franciji. Ta vojni material je sestojal največini iz obleke in nekaj malega železniškega materiala.

Ves dolg Jugoslavije nasproti Združenim državam znaša 51 milijonov dolarjev, z vsemi naraslimi obrestmi pa 66 milijonov dolarjev.

Ramekova pot v Berlin.

V petek bo potoval avstrijski kancler dr. Ramek v Berlin. Spremljajo ga generalni tajnik za zunanje zadeve Peter, poslanik Junkar, dr. Schüller in dr. Horický.

Na kolodvoru v Berlinu bo po dosedanjem programu pozdravil dr. Rameka sam nemški kancler dr. Luther. Dr. Ramek bo obiskal Luthra, Stressemanna in Hindenburga. Nemški listi javljajo, da se bo razpravljalo zlasti o gospodarsko-trgovskih vprašanjih.

Iz Berlina bo potoval dr. Ramek v Prago, kjer bo obiskal predsednika Masaryka. Masaryku bo Ramek izročil najvišje odlikovanje avstr. jake republike. Enako odlikovanje bi dobil tudi Hindenburg, toda po nemški ustavi so vsa tudi inozemska odlikovanja za nemške državljane prepovedana.

Dr. Seipel na Svedskem.

Dr. Seipel je prisostvoval ustanovnemu zborovanju Švedsko - avstrijske lige v Stockholmu dne 22. t. m. V nabitno polni največji dvorani v mestu je govoril bivši avstrijski kancler o novi Avstriji in slikal njen položaj v najlepši luči. Priporočal je nove prometne in trgov. meddržavne pogodbe, ki naj ustvarijo gospodarsko podlago za mir v Evropi. Predavanje so poslušali vsi švedski dostojanstveniki z ministrskim predsednikom na čelu. Predsedoval je dr. Rysterd. Za pomlad napovedujejo novo potovanje dr. Seipla v Ameriko.

Nove volitve na Madjarskem.

Mažarska zbornica zaključuje debato o sramotni ponarejevalski aferi. Bethlen bo zahteval zaupnico in jo bo kljub vsem indicijam, ki govore za njegovo veliko krivdo, najbrže tudi dobil. Opozicija pa afere ne bo tako mirno pozabila in namerava takoj po prazniških predlagati debato o odpravi tajnih društev in prepovedanih organizacij. Ta del razprav ne bi bil za javnost nič manj zanimiv kot razprava o ponarejevalcih. Zato vlada že naprej izjavlja, da bodo tiste seje zbornice tajne.

Notranji minister dr. Berki je na veliko presenečenje vse opozicije izjavil, da se bo takoj po debati o falzifikatorjih rekonstruiral kabinet in vlada bo razpisala nove volitve za državni zbor.

Budimpešta, 24. marca (Izv.) Obenem s poročilom večine preiskovalnega odbora je sprejela narodna skupščina tudi sklep, da obsoja ponarejevalce frankov in odklanja vsako zvezo s ponarejevalci. Te akcije ne odobrava, tudi ako je bila uprizorjena iz patriotičnih namenov. Vlada se pozivlja, da energično postopa v preiskovanju še nadalje.

Budimpešta, 24. marca (Izv.) V imenu imunitetnega odbora je stavil poslanec Rubinek predlog, da se grofu Pallavicinju odzve ime imunitetna pravica, da ga bodo mogle oblast zaslišati radi ponarejevalske afere, o kateri ve nekaj novih podatkov.

REKONSTRUKCIJA POLJSKE VLADE.

Skrzynskega čakajo doma nove težave. Rekonstrukcija njegovega kabineta se ne da več zavlačevati. Odstopil je notranji minister Raczkiewicz in slediti mu hoče vojni minister Beligowski.

Šahovski turnir.

Vidmar porazil Aljehina.

Semmering, 24. marca. (Izv.) V današnjem turnirju so bile odigrane sledeče partije: Vidmar je premagal Aljehina, Tartakower Vaydo, Tarrasch Gilga, Janovsky Davidsona, Grünfeld Rosellija. Remis so ostale partije: Reti : Spielmann, Treybal : Michel, Kmoch : Niemcović. Yates in Rubinstein sta igro prekinila. Stanje po 13. kolu je sedaj sledeče: Tartakower 10, Spielmann 9 in pol, Aljehin, Niemcović 9, Vidmar 8 in pol, Reti, Tarrasch 7 in pol, Rubinstein 7 (1), Grünfeld, Treybal 6 in pol, Janovsky 6, Gilg, Vayda 5 in pol, Yates, 5 (1), Michel, Davidson 4 in pol, Kmoch 3 in pol, Roselli 3.

Sanghai, 24. marca (Izv.) Listi poročajo iz Santanga, da je tamšnjé glavar razpisal nagrado 1 milijon dolarjev na glavo generala Feng-ju-sianga.

Naša politika

LIBERALNI FUROR.

Zdaj, ko je »Jutro« s svojo nečedno gonjo proti škofu tako pogorelo in se vidi popolnoma osamljeno in obsojeno od vse honestno misleče slovenske javnosti, se pa skuša izkupati iz svoje blamaže in se izgovarja, češ da je bilo »izzvano«. Se vedno je vsak izzivač trdil, da je bil izzvan. Poznamo to. Odkar »Jutro« izhaja, ne zna drugega, ko izzivati zdaj na ta zdaj na oni način. Nešteto krat je že napadlo škofa, duhovščino, cerkev itd., vse, kar on imenuje »klerikalizem«, vsa »Jutrova« gonja proti klerikalizmu sploh ni drugega ko izzivanje kulturnega boja. Mi smo tiskar g. Zerjava že večkrat rekli, naj preneha že enkrat s tem nesocialnim in za tako resne čase, v katerih živimo, tudi popolnoma neumestnim kulturnim bojem. Naj pusti na mru vero in cerkev, pa ne bo imel škof nobene povoda svariti slovensko ljudstvo pred časopisjem, ki mu hoče zastupljati vero in moralo. Škof je s svojim člankom v »Domoljubu« vršil zgolj svojo nadpastirsko dolžnost, slab škof bi bil, ko bi tega ne storil. Škofova dolžnost je, da čuva nad vero in moralo ljudstva, ki je izročeno njegovi nadpastirski brigi, v cerkvi in zunaj cerkve. A kakšna miselnost je to, ki se izliva na tako sovražni način, kakor so to pokazali »Jutrovi« napadi na škofa? Enkrat vsaj naj bi dokumentiralo »Jutro« malo tolerantnosti, vsaj toliko, da bi imelo pravico nazvati se »svobodnimiselnim« v pravem pomenu te besede. Dozdaj je pokazalo edino le zagrižen fanatizem.

Beleške

△ Sevedal Neki popolnoma nepoznani zagrebški listič, ki se imenuje »Narodno delo« je prinesel člančič o razmerah v slovenski klerikalni stranki. »Jutro« ga ponatiskuje, kar ob enem že tudi pove, da je ta člančič prišel iz jutrove dežele. Sicer pa je v dokaz dovolj en sam odstavek: »SLS spada med one stranke, ki niso pustile, da bi se naša ustava v celoti izvedla in da bi došlo do potrebnih samouprav. SLS se zavzema za zgodovinske pokrajine s široko samoupravo. Ohranitev teh pokrajin, ki jih je ustvaril tujec, pa se ne more z ničemer opravičiti. Zato se dobiva vtis, da so klerikalci v opoziciji proti državi sploh.« — Zdaj pa recite ljudje božji, ali ste že čitali kje kako vetjo budalost? SLS zvižga na vse stare pokrajine — ona zastopa avtonomijo združene Slovenije do vseh tistih mej, kamor sega slovenska govorica.

△ Dokument liberalne žurnalistike. Zadnjic je v Mariboru dvoje nesrečnih ljudi storilo žalostno smrt na vešalih. »Slovenski narod« je o tem priobčilo poročilo »Akrobatova smola«, iz katerega citiramo: »Oni dan so imeli Mariborčani senzacijo... Nazadnje je bil teater popoln, pa je malo zaškripalo in čez tri minute čiča ni bilo več. Sploh je bil ta čič fant od fare... Taki obrabi so od sila zanimivi. Sploh bi kazalo rablja Mausnerja večkrat zaposliti, da bi imeli ljudje zabavo in razvedrilo. — Čičev prijatelj Zlahtič je bil po poklicu akrobat in je škoda, da ga sedaj ni več... Zlahtič je bil akrobat od pet do glave... Na strop ni mogel pasti, ker... Imel je smolo, da je nastopila smrt že v 4 in pol minutah... Avtor tet nezasišanih surovosti je dodal svojo šifro kot: »Pepe, ki sedi v uredništvu«. Prepričani smo, da si je pisec ta podpis po krivem prilastil. — Smrtne kazni so v zadnjih letih pri nas precej pogoste, toda kljub temu ni mogoče, da bi se jim bila slovenska javnost tako privadila, da bi justifikacija ne mogla vzbuditi drugačnih misli in čuvstev kakor v glavi in srcu — sit venia verbo! — poročevalca »Slovenskega naroda«. Pa če že njemu samemu oprostimo tako mišljenje in čutenje, če že njemu samemu oprostimo, da je ta tragični dogodek doživel samo z občutki — rečimo ugodja — zameriti mu moramo, da nima niti trohice obzira do preostalih svojcev obeh nesrečnikov niti do svoje publike. Juristi in tudi pedagogi utemeljujejo smrtno kaznen s tem, da se s krvavim primerom zastraši množica in brzda v njenih nagonih. Toda z uspehi v tem pogledu se pravna zgodovina ne more ponašati. Niti posameznih primerov ni znanih mnogo: tam, kjer človeka v njem bivajoče moralne sile ne obranijo zlega dejanja, tam tudi strah pred smrtno obsodbo ne uspe. Drugi pa tolmačijo smisel smrtne kazni tako, da je samo preostanek krvne osvete, ki iz davnih časov primitivnih kultur še vedno živi v ljudeh. Se zdaj je pri nekaterih nekulturnih narodih v navadi, da plemo umor svojega soplemenjaka maščuje s krvjo ubijavca ali njegovih sorodnikov. Z izvrševanjem te pravice ustrezajo svoji nagonski sli po krvi. Ali onih stotin ljudi, ki so prisostvovali justifikaciji, ni gnal ta pranagon po krvi in ali nekateri listi niso samo zato pisali obširnih poročil, da svojim bralcem nudijo hrane za njih instinkte po krvi? — Vsekakor si je »Slovenski narod« od vseh utrgal najlepšo lavoriko. In če v onem delu naše javnosti, ki mu je »Slovenski narod« glasnik, ne bo odpora proti njegovemu izpadu, bomo vedeli: ni razodel njegov dopisnik samo svoje duševnosti, tudi njih duševnost je razodel.

Kjerkoli in kdorkoli si: ljubi svojo mater, ker dovolj je ljubil ne boš nikoli. Ks. Meško

Dnevne novice

★ **Draginjske doklade duhovnikov.** Po-roča se n. m. da je škof. ordinariat v Ljubljani prejel večeraj razpis ministrstva ver z dne 17. marca 1926 V. k. br. 1377, s katerim se naznanja, da je z rešenjem ministrskega sveta z dne 13. marca 1926 D. R. br. 154.024-25 izmenj n. člen 4. uredbi z dne 28. julija 1925 D. R. br. 88.900 tako, da se minister ver pooblašča, da more izjemoma dovoliti draginjsko doklado tudi duhovnikom na mestih pod 200 domov. Na temelju tega pooblastila je g. minister ver, uverivši se, da je tudi obstoj župnij pod 200 domov potreben za dušno pastirstvo, dovolil duhovnikom na teh župnijah določeno draginjsko doklado, ki se bo računala in izplačala od 1. oktobra 1925 dalje.

★ **Službovanje vseučiliških profesorjev.** Novi finančni zakon obsega med drugim določbo, po kateri ima prosvetni minister pravico, da odredi kakega vseučiliškega profesorja za službovanje pri kakih drugih prosvetnih ustanovah ali zavodu, ako je to potrebno. Vendar more minister to storiti le tedaj, ako s tem soglašajo profesorski svet tiste univerze, na kateri dolžni profesor predava.

★ **Strokovni svet vrhovne državne uprave.** Za predsednika »Strokovnega sveta vrhovne države uprave« za l. 1926 je imenovan general Dušan Štefanovič, kancelar kralj. reda; za člane so imenovani: Sima Milošević, član gl. kontrole; Boško Hristič, načelnik kabineta vladnega predsednika; Milan Radojković, načelnik Glavne kontrole in Rajko Dogandjić, glavni tajnik Državnega sveta. Namestniki so: Milojko Vasović član Gl. kontrole, Marko Mihatović, načelnik kralj. blagajne.

★ **Koliko bencina bo porabilo motorno kolo,** ki je drugi glavni dobiček pri loteriji za Orlovski stadion, nas je vprašal nekdo po dopisnici. Tega res ne vemo, le to nam je znano, da to motorno kolo stane 20.000 Din, torej cena, za katero se dobi samo prvovrstno blago te vrste.

★ **Glas iz vrst učiteljstva.** Pred nekaj dnevi smo brali v »Urad. listu« razpis učnih mest na osnovnih šolah. Marsikaj učitelj in učiteljica sta ostrmelja nad tem razpisom. V šolskem okraju Novomesto bi imelo biti razpisanih veliko število učnih mest, razpisana pa sta samo Mirna peč in Dobriče. Kje pa so ostala mesta: Smihel pri Novem mestu. Vavta vas, Gabrje, Dolž, Št. Peter Prečna, Sela pri Šumberku, Zužemberk, Smihel pri Zužemberku, Poljane, Hnje, da ne omenjamo drugih? Vsaj to naj bi nam blagovolil odgovoriti šolski nadzornik Matko, ki grbniči čelo, ker so ga radi take resnosti upokojili. Pričaku-jemo, da se bo nepravilnost glede razpisa v novomeškem okraju popravila od strani novega šolskega nadzornika in sicer takoj ob njegovem nastopu, in da ne bo držal tudi predsednik okrajnega šolskega sveta pri stvari. Klj je vzbudila med učiteljstvom veliko upravičenevolje, rok križem in da mu ne bo vse-eno, kako se je opravljal funkcija prosvetnega referenta v njegovem okraju. Prizadeto učiteljstvo gleda in pričakuje ter bo uravnilo svoje zaupanje po nadaljnjem razvoju stvari.

★ **Smrtna kosa.** Dne 16. t. m. je umrl učiteljkar Janez Furlan iz Male Ligojne, tri dni nato pa mu je sledila v grob njegova žena Marija Furlan.

★ **Himen.** Poročila se je gđc. Fani Mavser, rojena v Leskovcu pri Krškem z g. Gavrilom Nikoličem, veleposestnikom in članom znane trgovske tvrdke Nikolič v Novem Sadu.

★ **Za rezervne častnike.** Na predlog Udruženja rezervnih častnikov, pododbora v Ljub-

ljani je odobril minister vojske in mornarice z naredbi z dne 2. marca 1926 A. S. br. 2964 (»Sl. vojni list« za leto 1926 stran 415), da veljajo preje nabavljene avtomatske pištole in revolverji, kalibra 7—9 mm (brez ozira na model) kot vojna oprema. Z ozirom na to velja za rezervne častnike, ki posedujejo take pištole ali revolverje, oprostitve vsakoletne takse za orožni list za posest tega orožja.

★ **Pritožba iz železniške uprave.** Prejeli smo v objavo: V neki kurilnici v področju ljubljanskega železniškega ravateljstva so se dogajale razne nepravilnosti v škodo uslužbencev in države. Prizadet je šef te kurilnice. Baje je bilo ravateljstvo o stvari obveščeno in je tudi uvedlo preiskavo katera pa je, vsaj izgleda tako, obličala na mrtvi točki. Širijo se govornice, da bo zadeva zaspala v nadaljno škodo in teroriziranje podrejenega osebja zgoraj omenjene kurilnice. Da se ohrani v pravičnost in nepristranost nadrejenih oblast in ne ubije zaupanje v objektivno razčiščenje afere, je pričakovati, da bodo likvidirali v poštev prihajajoči faktorji zadevo čimprej in dali pravici zadoščenje.

★ **Slovenski kandidat za mestnega sodnika v Chisholmu.** V Chisholmu se bodo v kratkem vršile občinske volitve. Za mirovnega sodnika kandidira med drugimi Slovenec Tonny Stupica. Kakor pripominja »A. S.«, je to edini kandidat, ki nima opozicije.

★ **Društvo organistov!** Prejeli smo: V »Slovenec« od dne 3. t. m. je bilo priobčeno kratko poročilo o občnem zboru Društva organistov in glasbenikov, kateri se je vršil dne 2. t. m. Na koncu tega poročila pravi dopisnik, da se zdi, da so organisti na tem občnem zboru krenili na stranska pota. Da nas mogoče ne bo kdo vsled tega krivo sodil, dam tukaj nekaj pojasnil. Povdarjati moram, da res ne vem, nad čem se je dopisnik spottikal in nam dal ta neupravičeni očitke. Edini sklep občnega zbora je bil, da društvo izstopi iz Jugoslov. strokovne zveze. Mogoče dopisniku to ni všeč. Zakaj smo pa napravili takšen sklep, hočem tudi pojasniti. Vsako društvo, katero je včlanjeno v Jugoslovanski strokovni zvezi, mora za vsakega svojega člana naplačevati mesečni prispevek kot članarino. Obenem pa tudi vsako društvo pobira od svojih članov članarino za kritje svojih stroškov. Tako morajo člani plačevati mesečno že dve članarini ali pa mora društvo svojo članarino zvišati v toliko, da iz tega pokriva prispevke, katera mora plačevati zvezi. Jugoslovanska strokovna zveza je na svoji zadnji seji sklenila tudi, da je vsak član društva, ki je včlanjen v njej, obvezan biti tudi naročnik lista »Pravica«. Ako torej izračunamo vse te prispevke z naročnino lista vred, pridemo že do precej visokega izdatka, kate-rega pa organisti pri svojih skromnih plačah nikakor ne zmorejo. Nekateri ne morejo plačevati niti članarine. Samo to je vzrok, da smo morali odstopiti, ker nismo imeli kritja za vse te izdatke. Vabilo se nas je, da naj pristopimo k »Savezu jugoslovanskih muzičarac«. To smo odklonili z ravno isto motivacijo, namreč radi plačila. Glede lista smo sklenili, da kdor hoče, naj ima še naročen list »Pravica«, ki je res veliko storil za našo stvar. Kdor pa hoče, si lahko naroči tudi »Jugoslovanskega muzičarac«, ker prinaša tudi marsikaj zanimivega. Na ta list se je naročilo kakih 20 članov. Večina nas pa ostane še nadalje naročenih na »Pravico«. Drugih sklepov sploh ni bilo in res ne vem, kaj je našel dopisnik, da nas je obdolžil hoje po stranpotih. Pripominjam, da je bil ta občni zbor eden najlepših, kar sem jih videl v teku 25 let, kar sem član društva. Bilo je čez 80 organistov, nekateri zelo od daleč. — F. Klančnik.

★ **Novi muzeji in arhivi.** Na merodajnih mestih pretresajo vprašanje o ustanovitvi muzejev odnosno arhivov na Cetinju, v Novem

Sadu in Skoplju, ki bi bili za ta mesta zelo važni in potrebni. Prosvetni minister bo skušal v obliki amandemanov že v tem proračunu zagotoviti potrebne kredite.

★ **Senzacionalni dogodek v Ljubljani!** Tovarna čevljev stare in renomirane tvrdke Karl Pollak d. d., Ljubljana, pripravlja svojim odjemalcem za Veliko noč presenečenje. Da vpelje svoje nove proizvode pod znamko »Standard« v čimvečjih krogih okolice, priredi tvrdka reklamno prodajo z 20% popustom na tovarniške cene. Da pa nudi svojim odjemalcem še posebno privlačnost, se je odločila razdeliti še gotovo množino nagrad v skupni vrednosti 10.000 Din, in sicer: 20 nagrad po 100 Din, 200 nagrad po 40 Din. Te nagrade se razdele po od tvrdke določeni kombinaciji na dotične stranke, ki so kupile čevlje in prejele kupone od tvrdke, opremljene s tekočo številko, katere naj shranijo od 26. marca do 3. aprila t. l. Številke teh kuponov, na katere odpadejo gotilne nagrade, bodo objavljene v velikonočni izdaji časopisa. Nagrade se bodo izplačevale proti predložitvi omenjenih kuponov pri blagajni v tovarni Karl Pollak d. d., Sv. Petra cesta 68 in sicer vsak dan (izvzemši soboto popoldan) od 6. do 10. aprila t. l. med pol 9. in 12. uro ter med 2. in 5. uro. — Vsem tistim, ki so po pošti ali osebno prinesli naš oglas, poročamo, da so vzeti v evidenco in jim bo v Velikonočni številki objavljena ugodnost.

★ **Dostojevskij, Idijot** roman v štirih delih je izšel. Naroča se pri Zvezni knjigarni v Ljubljani. 2059

★ **Samomor Slovenca v Zagrebu.** V Zagrebu se je ustrelil 32letni hotelski poslovodja Božidar Gregorič, doma iz Celja. Po izjavi njegovega delodajalca so Gregoriča nagnile do nesrečnega koraka denarne zadrege. Gregorič se je v prostem času pečal s trgovskimi posli na svoj lastni račun, a pri tem ni imel sreče. Zašel je v dolgove, iz katerih ni več videl izhoda. Bil je oženjen in oče 6 letnega sinka. Na dan samomora je vstal kakor običajno in se posebno priščno poslovlil od žene in otroka. Prišedši v kuhinjo je pa potegnil revolver in se ustrelil. Gregoričev delodajalec izjavlja, da bi bil Gregoriču takoj pomagal iz zadrege, ako bi se bil nanj obrnil. Gregorič je bil izredno pošten in vester ter so ga vsi spoštovali. Lastnik hotela je na Gregoričevo mesto takoj sprejel njegovo ženo.

★ **Dobava.** Osrednje poveljništvo državne varnostne straže za Slovenijo razpisuje dobavo čevljev in podplatov za zbor varnostne straže. Ponudbe je staviti do 7. aprila 1926. Natančneje glej Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast št. 28. z dne 28. marca 1926.

★ **Železničarji,** kateri ste položili izpit čez 8 razred ljud. odn. mešč. šole, a še niste uvrščeni v čin. kat. udeležite se sigurno polnoštevilno protestnega sestanka, kateri se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 10 v restavraciji Miklič v Ljubljani.

»Švindel« pri zadnjih volitvah v Železnikih.

ODMEV VOLITEV V NARODNO SKUPŠČINO DNE 8. FEBRUARJA 1925.

Dne 10. februarja t. l. je izrekel stol sedmorice kakor kasacijsko sodišče v Zagrebu sodbo, ki je vredna, da zve o njej širša javnost. — Mitar Ivan Jakolič je stanoval do 18. julija 1923 v Železnikih št. 11. Tega dne se je poročil in preselil na dom svoje žene v Železnikih št. 81. Ni se pa pobrigal, da bi se ta sprememba bivališča označila tudi v volilnem imeniku. Ko je prišel Ivan Jakolič dne 8. febr. pred volilno komisijo, ki je obstojala izvzemši enega člana iz samih pristašev SDS, je označil kot svoje bivališče št. 81 v Železnikih. Volilni

je v polnem teku naredil grozen skok s kamnitega nabrežja naravnost v globoko morje, kjer je radi svoje velike teže za vselej izgnil pod vodo.

Šofer, voznik avta, je bil takoj vrh vode, kon ulov omot (velika boa) okrog vratu pa se je bil zapel na avto ter je konzula potegnil v globokino morja. Toda mož je še mlad, zraven pa izvrsten plavač; posrečilo se mu je, da se je odkril nesrečnega omota in splaval na vrh vode. Toda gorje, ne šofer ne konzul dolgo časa nista mogla nikjer na suho, ker kamenito narežje v luki je visoko. Ponovno vpitje na pomoč je vihar prevpil; obenem pa je še bila popolna tema.

Končno se je vendar posrečilo šoferju, da je na nekem kraju na suho zlezel; toda od silnega napora je omedlel. Konzul pa se je pograbil za neko vrvo, s katero je bil na suho privezan bližnji parnik.

Ko je bil šofer prišel k sebi, je pomagal konzulu na suho.

Oba konzul in šofer sta hudo ranjena. Oba imata razbita kolena in hude rane na prsih in na rokah. Rane sta dobila, ko sta skušala priti na suho.

Šofer leži v bolnici, konzul se zdravi doma, vsi pa se čudijo, da sta se rešila.

O avtu št. 1000 pa ni ne sluha ne duha.

Pridobivajte novih naročnikov!

Še je čas,

da si zagotovite udeležbo pri prvi nagradbeni tekmi za naročnike v aprilu 1926 in

da dobite

številko, ki je potrebna za razpisano žrebanje! Potrebno je samo, da imate dne 31. marca plačano naročnino na dnevnik »Slovenec« za celo prvo četrtletje. - Ali ste že plačali? Ako ne, storite to nemudoma! Izžrebane bodo štiri številke, katerih vsaka dobi nagrado v gotovini po

1000 Din.

Ljubezen enega edinega vdanega srca premaga vse in zaceli vse rane, ker je močnejša nego ves svet. Najmočnejša pa je ljubezen materina. Ks. Meško.

odbor je konstatiral, da se napovedana hišna številka ne ujema z vpisom v volilnem imeniku kjer je Ivan Jakolič še vedno vpisan pod h. št. 11. Ivan Jakolič je volilnemu odboru pojasnil, da je do svoje poroke, to je do 13. julija 1923 stanoval v Železnikih na h. št. 11, da pa se je ob poroki preselil na dom svoje žene, to v hišo št. 81. Volilni odbor je nato konstatiral, da Ivana Jakoliča pod h. št. 11 ne pozna, dasiravno so vsi člani volilnega odbora, izvzemši predsednika, kakor je sodišče izrecno ugotovilo na podlagi zasljanja članov volilnega odbora samih, Ivana Jakoliča poznali že od mladih nog in dasiravno so tudi vedeli, da v občini Železniki kak drug Ivan Jakolič sploh ne eksistira. S to motivacijo je volilni odbor Ivana Jakoliča, ki je znan kot somišljenik SLS, zavrnil in ga k volitvi ni pripustil. — Ivan Jakolič se je tekom dneva še trikrat vrnil na volišče ter zahteval, da ga volilna komisija prispusti k volitvam, a ni vse njegovo dokazavanje nič pomagalo. Iz enakih razlogov kakor Ivana Jakoliča, je volilna komisija zavrnila tudi še drugih šest notoričnih pristašev SLS. Razburjen vsled tega postopanja volilnega odbora, je končno Ivan Jakolič zabrusil napram volilni komisiji besede: »To je en švindel!« Na zahtevo članov volilne komisije, pristašev SDS, se je ta žalitev takoj ugotovila na zapisniku, ki ga je glavni volilni odbor potem odstopil drž. pravdništvu v Ljubljani; to pa je dvignilo zoper Ivana Jakoliča obtožbo po čl. 103 volilnega zakona. To je radi žaljenja volilnega odbora. Deželno sodišče je na podlagi izvedenih dokazov sicer ugotovilo, da volilni odbor res ni postopal pravilno, da je bila obtožbenava beseda »švindel« pač le izraz njegove povsem upravičene kritike, a je Jakoliča kljub temu obsodilo. Čet. da je dokaz resnice radi žalitve po čl. 103 volilnega zakona sploh nedopusten. — Ivan Jakolič je po svojem branitelju dr. Natlačenu proti tej sodbi vložil ničnostno pritožbo, ki ji je stol sedmorice ugodil, in Ivana Jakoliča popolnoma oprostil od obtožbe, med drugim iz nastopnih razlogov: »Temeljem teh pričevanj (Ivana Mihelčiča in drugih) je sodni zbor izrekel da volilni odbor ni postopal pravilno. Ta ugotovitev je pravilna, ker postopanje volilnega odbora res ni ustrezalo predpisom čl. 63. zakona o volitvah. Čim pa volilni odbor ni ravnal v skladu z zakonom, je sam dal povod, da se je obtoženec izrazil, da je njegovo postopanje en švindel. S to besedo je obtoženec povsem točno označil odborovo postopanje »švindel«, sleparija je bilo uradno potrjeno na volilnem zapisniku, da je bil obtoženec neznan, ko so ga vendar vsi odborniki, izvzemši predsednika, osebno poznali. Nezakonito. celo sleparsko postopanje zakon zahteva. Sodišče ne sme takega postopanja šteti...« Za prizadete člane volilnega odbora v Železnikih, pristaše SDS, so te ugotovitve najvišje sodne inštanice huda, a zaslužena lek-cija.

Ljubljana

○ XIII. Prosvetni večer velja naši zgodovini, in sicer bo posvečen turškim bojem. G. prof. Silvo Kranjc, priznani predavatelj, nam bo s pomočjo skoptičnih slik orisal glavne kraje, osebe in potek bojev, katere so bili naši predniki s Turki. Tudi deklamacija: S. Gregorič: Hajdukova oporoka, katero bo prednašal g. akademik Pengov, bo spopnila okvir tega večera. Na sporedu sta tudi dve točki orkestra Prosvetne zveze.

○ Ljudski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo, dne 28. t. m. ob pol 4 popoldne na splošno željo občinstva rimsko igro s petjem v 5 dejanjih »Dekle z biseri«. Z ozirom na to, da je bila igra dvakrat igrana z velikim uspehom in pri popolnoma razprodani dvorani in ker se v tej sezoni ne bo več ponovila, se p. n. občinstvu nasvetuje, da si že v predprodaji preskrbi vstopnice. Za okoličane

Na prošno tvrdko Au. SULTAN, CONSTANTINOPLJE, so prodia 86 komudov pravih perzijskih preprog katerih naslednik ni pravočasno prevzel. Prodajo se tudi pojedni komadi dnevno od 9 do 12 in od 2 do 6 v skladišču špeditije I. RANZINGER. Prodaja se je pričela v ponedeljek zjutraj. 1917

Avto-vožnje v Italijo prevzema odslej **PAVEL STELE**, avto-taksi, LJUBLJANA, Poljanska cesta 3., telefon 942.

P. A. Č.:

Vihar v Sredozemskem morju.

Aleksandrija, 18. marca 1926.

Vihar, ki je razsajal v Sredozemskem morju, je končal v Egiptu. Sem je prihremel 13. marca in sicer s tako silo, da je v aleksandrijski luki za 30 ur ustavil vsak promet.

V soboto (13. III.) so na postaji za signale potegnili črno zastavo kot znamenje, da ja porazna nevarnost za vsako ladjo, ki bi hotela ali v luko ali pa iz luke. Vzrok črne zastave je bil grozen veter in veliki valovi, ki so prestopali nabrežje celo v luki; najhujše pa je bilo razburkano morje vprav pri vходу v pristanišče.

Vsaka luka ima štacije za signale, navadno kak hribček v bližini pristanišča, kjer se s posebnimi aparati dajejo znamenja ladjam, ki prihajajo ali odhajajo.

Na najvišjem prostoru postaje stoji visok železen mlaj s povprečnim drogom. Od obeh koncev tega povprečnega droga gresta dve železi vrvi navpično proti zemlji. Na eno teh dveh vrvi potegnejo zastave raznih barv in oblik. S temi zastavami na veliko oddaljenost pošljejo kapitanom ladjaj nujno potrebne stvari. Na drugo vrvo potegujejo veliko kroglo in velik železen stožec, ki dajeja zopet druga znamenja ladjam. Po noči potegujejo na obe vrvi bele, rdeče in zelene luči, ki nadomestujejo zastave, kroglo in stožec.

je obisk zelo ugoden, ker se predstava konča točno ob 6 zvečer in imajo zvezo na vse večerne vlake. Predprodaja vstopnic v petek in soboto in Ljudskem domu (I. nadst.) dopoldne in popoldne; v nedeljo pa v pisarni Ljudskega odra v II. nadst.

○ **Opozorjamo** ponovno župnišča in kršč. misleče ženstvo, da kupujejo oljko na stojnicah, ki so označene: Krščanska ženska zveza za zveze.

○ **Zaradi obolelosti** gospe Vide dr. Baltičeve odpade danes običajna čajanka pri velikem županu dr. Baltiču.

○ **Zdravstvena predavanja** bodo danes dopoldne od devetih naprej v Ljudskem domu. Predavanja bodo pojasnevale filmske slike. Zdravje je pol bogatstva, zato pridi, da boš vedel ceniti zdravje.

○ **Lepa starost.** G. Jakob Bergant na Krakovskem nasipu št. 16 praznuje jutri svoj 80. rojstni dan.

○ **Brez denarja** in voznege listka je zasačil sprevednik v tržaškem vlaku nekega Ladislava Kovača, monterja, doma iz Bečke-reke, ki se je pripeljal iz Italije. Ker se možu ni moglo drugega dokazati, so ga po kratkem zaslišanju izpustili, ker je obljubil, da bo prevzel takoj prvo službeno mesto, ki ga dobi.

○ **Ukradena tračnica.** Delovodja pri gradbenem vodstvu za osuševanje barja Matevž Mulej je prijavil, da je bila ukradena z brega na ovinku Gruberjevega kanala 60 kg težka tračnica, vredna 150 Din. Tat je odnesel od brega dve tračnici, toda eno je pustil nekaj od brega na tleh, ker obeh ni mogel spraviti v kraj.

○ **Nimam denarja!** Radikalno, malo nerodno si je pomagaj brezposelni delavec Fr. Wohlgenuth iz škofljeloške okolice. Bil je lačen in žejen, pa ni imel denarja. In šel je na slepo srečo v dalmatinsko klet pri »Stefanu« na Miklošičevi cesti, nasproti Uniona, kjer se je najedel in napil. Ko je bil gotov, je rekel natakarici, da je bogat posestnik Franc Hafner, tam od Sv. Duha in da bo že plačal. In res se je mož srečno zmazal. Ker mu je šlo tam tako po sreči, je dobil korajžo in je šel še k Marenčetu. Tudi tam si je privoščil več četrta vina, kruha in škatljo sardin. Ko pa se je hotel izmuzniti na ta način kot v dalmatinski kleti, mu niso verjeli in so ga ovadili policiji, kjer bo plačal končno svoje dolgove na en ali na drug način.

○ **Predrzna tatica.** V železniški aprovaciji na Masafikovih cesti št. 5 je kupovala neka članica razno blago. Med izbiranjem je položila poleg sebe na mizo svojo ročno torbico. Pristopila je k njej neka tuja ženska in je začela tudi ogledovati blago in spraševati za cene. Kupila pa ni nič in je nenadoma odšla. Odnese pa je s sabo ročno torbico, vredno 200 Din, v kateri je bilo okrog 100 Din gotovine.

Pred durmi letošnje stavbne sezone.

Ali se bo letos kaj zidalo, ali se bo letos kaj omilila stanovanjska mizerija — tako se vprašujejo ob začetku letošnje sezije obrtnik, uradnik, delavec in drugi. Tudi pri zelenih in javorovih mizah se razmotriva to — danes najbolj pereče vprašanje. Vsak pričakuje trenutka — onega lepega trenutka, ko bo zagledal gradnjo novih zdravih stanovanj.

Ali kje je ona sila, kje ona inicijativa, da pospeši gradnjo stanovanjskih hiš. Vse se obrača na državo, da ona odpomore tej bedi, da ona z raznimi subvencijami in brezobrestnimi posojili priskoči na pomoč na hitrejšo in uspešno delovanje raznim občinam, zadrugam etc., ki so se v tem pogledu odzvale čimprej omiliti stanovanjsko krizo in postaviti nesrečnemu brezdomcu svoj lastni dom.

Ali nikjer ni še do danes odmeva, da bi država za letošnje stavbno sezijo predvidevala kakšne podpore, kakšnega kredita ali posojila. Pripuščeni smo samim sebi, boriti se moramo sami, da olajšamo, da popolnoma odpravimo to stanovanjsko mizerijo.

Stanovanjske mizerije — bede pa ni mogoče odpraviti posamezniku, temveč le potom zadrugi, ki hočejo na temelju vsestranske ekonomičnega stališča posamezniku nuditi čim več ugodnosti, da pridejo do cenejših in dobrih stanovanj.

Med najuglednejšimi stavbnimi zadrugami, ki so si stavile težko nalogo pomagati nesrečnemu malemu človeku brez stanovanja, je treba na prvem mestu omeniti stavbno zadrugo »Hera«, ki je že po petih mesecih obstoja pričela z gradnjo eno- in dvodružinskih hiš (vil).

Brez vilka je delovalo zadrugo vodstvo na to, da čimprej omogoči svojim zadrugam zgraditi lastne domove, lastne hišice in vrtove. Danes lahko že vidimo, da gradi »Hera« na teritoriji mesne občine ljubljanske več samostojnih enodružinskih hiš. Dalje rastejo po zaslugi iste zadruge hišice na nekdanjem Čodelljevem svetu v moščanski občini. Tudi tukaj je »Hera« prva zasudila lopato in pričela dvigati domove. Ako bo leto napredovalo, kakor je predvideno, bo ves ta kompleks stavbnih parcel v najkrajšem času zidan. Skromni toda sigurni začetki.

Tudi letošnje stavbno sezijo je zasnovanih po tej stavbni zadrugi lepo število lepih cenениh eno- in dvodružinskih vil na teritoriji ljubljanske, moščanske, viške in zgoranjeišenske občine.

To delo stavbne zadruge »Hera« moramo vsekakor najtopleje pozdraviti in ji samo želiti, da bi tudi v bodoče uspešno nadaljevala to akcijo. Torej kakor je razvidno, je treba združitev vseh najemnikov v močne zadruge, katere naj blažjajo, odpravijo stanovanjsko bed.

Država, občina pa naj bi s primernimi subvencijami, oprostitvijo raznih davkov podpre to plemenito in gotovo najbolj nujno delo stavbnih in stanovanjskih zadrug.

Društva, spomnite se pri svojih priveditvah na brezposelne trboveljske rudarje! Podpore pošiljajte na Jugoslovansko strokovno zvezo v Ljubljani.

Kamnik

Pevski koncert danes popoldne obeta biti zelo zanimiv. Zbori pridno vežbajo in hočejo prekositi pri javnem nastopu drug drugega. Iz Ljubljane je obljubljen tudi moški zbor, tako da bo spored zelo mnogoličen in zanimiv. Zbori bodo lažje uspeli, če bo dvorana polna. Zato vsi na koncert! Vstopnice so v predprodaji v trgovini g. Graška.

Društvo »Kamnik« v Kamniku ponovi na splošno željo občinstva na cvetno nedeljo, 28. marca ob 4 popoldne v Kamniškem domu veliki narodni igrokaz »Graničarji«. Ker je igra zelo podučna in vsem družtvom priložljiva, vabimo zlasti igralsko osobje podeželskih odrov, da si jo ogledajo in skušajo spraviti na domači oder.

Nedeljska gledališka predstava v »Kamniškem domu« je uspela zelo dobro. Igralci so se potrudili na vso moč in njihov trud ni bil zaman. Posebno pozornost so vzbujale originalne hrvaške narodne noše, lepa scenarija in pevske točke. G. Jožko Grašek je žel s prireditvijo uspeh za svoj trud in delo. Naj se ne da motiti pri svojem požrtvovalnem delu od raznih malenkosti, ampak naj gre svojo pot naprej in da ljudstvu še mnogo sličnih iger v tako dobri vprizoritvi, kot je bila zadnja. Zelimo društvu in igralcem mnogo uspeha!

Nova mesnica. V prejšnji Adlerjevi hiši na Glavnem trgu pripravlja novi lastnik, trzinski mesar, novo mesnico. To bi bil že peti mesar v Kamniku. Dosedanji štirje se že boje novega konkurenta. Tudi mi dvomimo, da bi bilo v Kamniku dovolj odjemalcev za pet mesarjev. Sicer pa ne more biti konkurenca nikdar v škodo konsumentov, zato pozdravljamo Kamničani vsakega novega do-brega obrtnika. Najbolj bi pa bili seveda vsi veselji, ako bi imela zidarska obrt dovolj dela in posla v Kamniku. Morda bo meščanska korporacija malo mislila na to v novi sezoni.

Brezsrčno mater, ki je vrgla dva otroka v Bistrico, je orožništvo že zaprlo. Kljub tajanju se krog nje kopičijo dokazi, ki jo bodo prisilili k priznanju. Ni izključeno, da sta bila oba otroka njena in da se je obeh hkratu iznebila na grdi način. Obdolženka je neka služkinja iz Kamnika.

Nesnaga v Bistrici. Ker smo že pri Bistrici, naj nam ne bo zamerjeno, če se spomnimo nesnage, ki leži v plitvi Bistrici ravno ob mostu ozir. brvi v Mekinje. Vsak dan, posebno ob nedeljah in praznikih, gre preko te brvi nebroj tujcev, turistov i. dr. In ravno na tem mestu leže v Bistrici črepinje, cunje, sploh vsi mogoči odpadki. Ali ne bi mogla položiti javna oblast ljudem na srce, naj mečejo take odpadke v Bistrico niže od mostu pod jezom ali kje drugje, da ne bo pozdravljala tujcev, ki grede čez brv, ravno in predvsem umazanija in odpadki?

Na pokopališču smo imeli zadnjič obiskovalci žal priliko videti ob kopanju novega groba, kako so se valjale krsti in dve lobanji že strohnih mrtvih ob odprtem svežem grobu med nametano prstjo. Grobar, bi pač moral take mrliške ostanke, ko pride v novem grobu do njih, vsaj začasno pokriti s prstjo, ker tak pogled ni ravno estetičen užitek ne za domačine, ne za tujce. — Sprehajajoč se po pokopališču vidimo na kapelici ob vhodu na pročelju kapelice staro Koželjevo sliko »Poslednja sodba« tako izprano od dežja in uničeno od vremenskih nezdod, da se nam zasmili ta slika in ranjki slikar, ker je omenjena slika eno njegovih najboljših del. Saj imajo menda Kamničani smisel za svoje umetnine in bi morda radi prispevali svoj del, da sposoben slikar sliko prenovi in jo tako ohrani še poznejšim rodovom. Zadnji čas je že, da se slika da v popravilo, sicer je ne bo mogoče niti več obnoviti, ker že izginjajo celo glavni obrisi.

Urbnika

Občni zbor Orlovskega odseka na Vrhniki se je vršil v nedeljo, 21. t. m. ob pol 4 popoldne v Rokodelskem domu. Udeležilo se ga je tudi mnogo podpornih članov.

»Kajna«. Orlovski odsek Vrhnika je uprizoril v nedeljo zvečer primorsko dramo »Ka, n«, ki je ob polni dverani dosegla najlepši uspeh. Vrtilim igralcem, ki so v tako kratkem času naštudirali svoje dokaj težke vloge, gre vsa pohvala in priznanje. Med igro je moški zbor v ozadju zapel dve italijanski narodni pesmi, ker se drama vrši v zasednem ozemlju, kjer terorizirajo fašisti naše najboljše, najzvednejše brate. Pred igro je učiteljčnik Japelj deklamiral vzneseno Gregorčičevo »Soči«; buren aplavz mu je bil plačilo. Gosp. dekan Kete pa nas je popeljal od Gosposvetkega polja preko sv. Višarij notri do solnčne Gorice in nas s svojim stvarnim predavanjem, ki so ga še izpopolnile lepe skiopitične slike, navdušil za naše, pod tujim jarmom trpeče rodne brate.

Pobalinstvo. V nedeljo so zlikovci nasprotne nam stranke — po ljubljanskem vzgledu seveda — raztrgali na Vrhniki dosledno vsa vabila orlovskega odseka za igro »Kajna«, ki se je vršila, kar je bilo tudi izrecno naglašeno na vabilih, v spomin našim neodrešenim bratom. S tem podlim činom so si zlikovci utisnili pečat sramote in pokazali so, da ne sočustvujejo z našimi zaslužjenimi brati ter ne zaslužijo slovenskega imena.

Mrtvoud je zadel 18letno Pavlo Šubič, ko je ravno obadovala. Bila je takoj mrtva. Bolehala je na srčni hibi.

Rimski grob. G. Mihevc, p. d. Model na Vrhniki je odkopal prst na dvorišču svoje hiše, ki stoji na bregu sv. Trojice in zadel pri tem na rimski grob. V grobu je bila steklena žara s pepelom in grobna vaza. Našli so tudi nekaj kapljic živega srebra, ki je moralo biti v kaki steklenici, ki so jo pri kopanju ubili. Za izkopine se je zanimal tudi dr. Mal, ki je skušal nadalje kopati, a doslej še ni ničesar našel.

»**Odpešana.**« Preteklo sredo je poslal posestnik Nagode iz Podolinice pri Horjulu svojo 15letno hčerko s konjem in vozom, da bi peljala dva tujca v Ljubljano. Ko ju pripelje do Viča, ji ta dva pravita, naj stopi z voza ter ju počaka, ker se takoj vrnta s konjem in vozom. Deklica ju je res čakala par ur, pa zaman. Ker se ni po dnevu vrnila domov, se je razširila govorica, da sta jo tujca kam zave-dla, konja in voz pa prodala. Vendar se je ta domneva izkazala za neutemeljeno, ker se je deklica vrnila, a brez voza in konja. Sedaj pa se trdi, da je gospodar prodal onima tujcema živinče in vprego ter se dogovoril z njima, da deklico odsvoita na Viču, da bi na ta način prišel do denarja, za katerega njegova žena ne bi vedela. Kaj je na tem resnice, bo pokazala preiskava, ki je v teku.

Maribor

○ **Materinski dan.** Vabimo vse plemenito misleče, da se udeležijo današnjega materinskega dneva ob 5 popoldne v Zadrugi gosp. banki.

○ **Volivni imeniki.** Mestni magistrat je dobil, kakor že javljeno, od okrožnega sodišča volivne imenike v izpopolnitev. Sedaj je predložil izpopolnjene sodišču v potrdilo.

○ **Vinski sejem v St. Ilju.** Prvi dan je bil sejem zelo dobro obiskan. Posebni vlak iz Maribora je bil natlačeno poln. Bilo je do 400 obiskovalcev. Dogodil pa se je neprijetni incident. Blizu 100 kupcev iz Nemške Avstrije je namreč hotelo čez mejo peš po cesti, pa jih je orožništvo ustavilo. Krivda tega nereda je pri upravi, ki ni dala orožništvu pravočasno potrebnih navodil. »Naša Straža« je podala o celem položaju v včerajšnji številki izčrpno poročilo.

○ **Regulacija Pobrežke ceste** bo postala nujna, ko bo postavil Berančič na vogalu te in Kralja Petra trga novo poslopje, katerega je že začel deloma staviti in staro podirati. Segalo bo dosti nižje kot sedanja pobeljena hišica. Z regulacijo bo vednomno olajšan veliki promet, ki se vrši zlasti po tej cesti.

○ **Akademija maturanov mariborske gimnazije** je napolnila narodno gledališče do zadnjega kotička. Razumljivo! Vsi smo biti radovedni, kaj nam bodo povedali osmošolci ob slovesu od gimnazije — pri vstopu v življenje. Odkrito povedano: veselji smo teh mladih idealistov, veseli njihovega dela, njihovih načrtov. Nič ni malodušnosti v njih, nič sebičnosti, nič nizkotege. Ohranili so si v mladostnih virah dve cvetki lepi, sveži: čestnin in rožmarin — čist značaj in večno mlado, trdno upanje! Ti dve cvetki jemljejo, kakor je pesniško govoril osmošolec Krošl, s seboj v življenje kot najlepši spomin na mlada leta! Že iz tega govora smo zaslutili — da dorašča nov rod med nami, ki je povojne bolezni premagal — nov rod, ves lep, ves čist, ves močan — in gimnaziji so znanilci te nove dobe. Isti optimizem, isto idealno stremljenje je zvenelo iz recitacij, ista močna volja do lepega življenja se je ponosno dvigala s ptičem Samoživem v jutranje zarje — in je zablestela najlepše v nežni, simbolični dramski pesnitvi: »Vrhovi žare«. Nežno, lepo duhtečo cvetko, ki so nam jo nudili maturanti ob slovesu, sprejmimo tudi mi z istim idealizmom in trdnostjo v boljše bodočnost, kakor so jo nam sami podali. Pregrešili bi se, ako bi z malenkostno kritiko raztrgali to lepo cvetko. Vsi dijaki so se potrudili. Že takoj uvodoma je napravil gimnazijski orkester ugoden vtis. Igralci niso samo tehnično izvežbani, ampak so »Lizistrate« podali večkrat s prav umetniškimi razumevanjem. L e s k o v a r je pokazal pri obeh točkah (Fibich, Čajkovski), da je imel pri violini dobro šolo, ravno tako tudi Nejšer pri svojem nastopu z violincello. Moški zbor je pod vodstvom gosp. prof. Schweigerja zapel tri pesmi. Zbor je imponiral s svojim sigurnim nastopom, čisto intonacijo in vzorno dinamiko. Tudi solist K u k o v e c je s svojim nežnim, simpatičnim glasom splošno ugajal. Zakaž ni pel Krekove pesmi, kakor je bilo določeno po programu, ampak Vilharjevo — ne vemo. — Balet bi bil še precej dober, ko bi ga bil res plesal Verstovšek. V bodoče se naj maturanti ne kinčajo več s tujim perjem. Ptič-samo-živ je bil glasbeno in mimično — fantazija. Mimika ozir. vaje, ki jih je sestavil Leskovar, so dobro izražale ideje pesmi — sestavljene so v mirnih, jasnih črtah — malo trdih skoraj — in razodevajo močan slikarski talent — stvaritelja. Teško glasbo je sestavil Šijanec, ki je — menda prvi gimnazijec — samozvestno dirigiral »gledališki« orkester. R e c i t a c i j e so pokazale dva mlada talenta: plahega Borka in odločnega, šegavega Stangla. V simbolično dramatično pesnitev je vtil Krošl ves idealizem mladega dijaka, vse čisto hrepenenje po solnčnih višavah. Vlogo Gite je zelo orisrčno podala Sončeva.

V mojem srcu je materina podoba — lepota in blagost, kakor je nikoli in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči. Cankar.

Z vesel'im, ponosnim občutkom smo zapustili gledališče. Slovesni Confiteor idealizma, ki so nam ga podali naši maturanti, je vžgal še v naših dušah topli solnčni žarek. —e—l.

Celje

○ **Prešernova proslava** se bo vršila tudi v Celju. Na povabilo celjskega dramatičnega društva priredi društvo slovenskih književnikov v Ljubljani tudi v našem mestu proslavo v spomin Prešerna. Prireditev se bo vršila kmalu po velikonočnih praznikih.

○ **Razveseljiv je napredek,** ki ga kaže v poslednjem času ustanovljena Slomškova tiskovna zadruga. Oglašajo se še vedno novi člani k tej zadrugi, ki dajejo jamstvo, da je uspeh zadruge zagotovljen.

○ **Koncert** pevskega zbora Kat. prosvetnega društva, ki je bil prvotno nastavljen na cvetno nedeljo, odpade. Vršil se bo enkrat pozneje po Veliki noči.

○ **Zanimanje Celjanov** za delovanje kulturnih društev je strašno veliko. Hauptmannov igrokaz »Elga« se je namreč igral prvič pred napol praznim gledališčem. Pono-vitev te igre je pa morala izpasti, ker gledališka uprava ni mogla ugoditi željam občinstva, sestojčega iz petih oseb, da bi v svojo očitveno izgubo vršila svoj vzvišeni namen. Celjani smo res napredni!

○ **Občni zbor gremija trgovcev** v Celju se vrši dne 26. t. m. v mali dvorani Narodnega doma v Celju in sicer ob sedmih zvečer. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo predsednika. 2. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 3. Poročilo tajnika. 4. Letni račun za poslednje leto in poročilo računskih preglednikov. 6. Proračun za leto 1926. določitev inkorporacijskih pristojbin in doklad. 7. Sprememba pravil. 8. Uredba o zapiranju in odpiranju trgovin. 9. Volitev delegatov za zvezni občni zbor. 10. Predlogi za naročanje »Trgovskega lista«. 11. Slučajnosti.

○ **Sreški poglavar** je izdal ob priliki nesreče pred smodnišnico pri okoliškem pokopališču razglas, v katerem svari vse civilne osebe, da se ne smejo približevati vojaškim objektom in da se morajo na vsak klic od strani vojakov takoj ustaviti, ker ima drugače straža strog nalog, da strelja.

○ **Zalosten pogled** se nudi potniku, ki se vozi z vlakom med Rečico ob Paki in Šoštanjem. Med vožnjo zagledaš na obeh straneh potoka skoro na vsakih pet minut kako podrtijo, ki te spominja na boljše čase. Po razpadlosti teh razvalin skoro misliš, da so iste stare najmanj 30 let. V resnici pa so bile v teh poslopih še pred par leti nastanjene dobro poslujoče vodne žage, ki so noč in dan obratovali. Sedaj je pa vse mirno in tiho, le voda šumlja in nas spominja na nekdanje obrate in pridne roke, ki so se gibale tukaj in služile svojim domačim vsakdanji kruh. Kako vse mine pod pritiskom naših javnih dajatev. Pa smo vendarle še vedno »bogata Slovenija«.

○ **Sredovnik Karol,** kateri je bil v nedeljo zvečer ranjen, je svoji rani podlegel v ponedeljek zvečer.

○ **Razpis** naprave električnega omrežja na področju okoliške občine se je ponovno razglasil. Prvotno je to delo razpisala mestna občina, a ker se je ta razpis izvršil po neenotnih načelih in so bile tozadevne ponudbe vložene v odprtih kuvertah, se je izkazala velika diferenca v raznih ponudbah. Zato je okoliška občina za svoj okoliš razpisala samostojno to delo in določila, da se morajo ponudbe predložiti v zapečatenih kuvertah.

○ **Medenino** je prodajal za zlato premeten goljuji zadnji teden po našem mestu. V Zagrebu je nakupil celo vrsto medenih prstanov, ki jih je prodajal nadalje z dobičkom po 140 Din. ker so njega stali ti »zlati« prstani le pet dinarjev komad. Ko je na Hrvaškem po deželi obral že precej veliko ljudi, se je upal tudi na Slovensko, kjer ga je pa policija v našem mestu takoj izvohalila in vtaknila v zapor.

Ptuj

○ **O koncertu** pevskega društva »Drave« iz Maribora nam še poročajo iz Ptuj. Koncert je vzbudil pri Ptujčanih tako zanimanje, da je glasbe željno občinstvo napolnilo prostrano dvorano »Društvenega doma« do zadnjega kotička. — Koncert je nudil v prvem delu zelo pester spored, drugi del pa je izpolnila p. H. Sattnerjeva kantata »Jeftejeva prisega«, ki je mnogo pripomogla k takemu obisku. — P. Kolb iz Zagreba si je kot solist osvojil na mah poslušalce. S svojim mogočnim glasom je prednašal izborno »Človeka nikar« in arijo Simona iz »Letnih časov«, Mletačke elegije. Bil je lep prizor, kako je priprost menih resnega obraza, oblečen v raševino, kar sipal doneče glasove v parter med viljo in žamet. Občinstvo mu je izkazovalo burno priznanje, da je moral še navreči pesem iz Loringovega »Carja in tesarja«. V Ptuj je zapustil najugodnejše vtise. Drugi solist g. Živko se je izkazal z nežnim liričnim tenorjem. V srednji legi ima božajoč, žametast glas, ki ga zna čustveno uporabljati v pianissimu. Tudi on je

moral navreči eno pesem. V prijetno izpremembo so bile tudi instrumentalne točke. Vsakdo je občudoval izredno fino predavanje in tehnično spretnost g. Lukeža na harfi. Društveni moški zbor je discipliniran in ima obilo dobrega pevskega materiala. Nastopal je v kratkih točkah, želeli bi bilo, da bi nam prednašal vsaj en daljši zbor. »Jeftejeva prisega« zahteva močan, izurjen zbor. »Drava« je pokazala v tem oziru z uspehom, da se lahko loti tudi težjih in večjih del. Vsakdo je nesel od koncerta najlepše utise. »Dravi« moramo čestitati, da nam je nudila z uspehom ta užitek. Upeštevati moramo še dejstvo, da so člani »Drave« po svojem poklicu železničarji in morajo imeti precej dobre in močne volje, da uporabljajo svoj prosti čas za lepo umetnost in svojo izobrazbo. Pod vodstvom prof. Schweigerja bodo gotovo še napredovali in se dvigali višje in višje. Ptujčani jih vabimo, da se ob priliki zopet ogledajo in nam prirede tako lep večer, kakor je bil ta.

Trbovlje

☆ Volivci! Prva skrajnica je Slovenske ljudske stranke in glasujte za oddajo krogič vsi za njo!

☆ Razdelitev volič v Trbovljah za občinske volitve dne 23. marca 1926. I. voliči občinska pisarna; Trbovlje, Planina, Planinska vas, Gatersko, Knezdol, Sv. Marko hišne štev. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 22, 49, 54, 14, 47, Ojstro hišne štev. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 20, 21, 23, 29, 34, 35, in voliči iz vasi Loke z začetno črko »A«. II. voliči: Deška šola Trbovlje; voliči iz vasi Loke z začetno črko »B« do inkl. »G«. III. voliči: Dekliška šola Trbovlje; Loke z začetno črko »H« do inkl. »L«. IV. voliči: Del. dom Trbovlje; Loke z začetno črko »M« do vsčvi črke »R«. V. voliči: Deška šola na Vodih; Loke z začetno črko »S« do »Z«. VI. voliči: Čakalnica zapad. obrata; Retje z začetno črko »N« do vsčvič »Z«. VII. voliči: Dekliška šola na Vodih; Retje od črke »A« do vsčvič črke »M«. VIII. voliči: Del. dom Hrastnik; Hrastnik, Ojstro, Studence, Prapretno, Plesko, Sv. Katarina, Sv. Lenart in Sv. Marko od črke »A« do črke »L«. IX. voliči: Deška šola Hrastnik; Sv. Lenart, Ojstro, Studence, Prapretno, Plesko, Sv. Katarina in Sv. Marko od črke »M« do črke »Z«.

☆ Socijalen čin. Na gerentki seji so vsi delavski zastopniki glasovali, da se oddaja zemljišča stavbeni zadrugi »Lasni dom« (Društvenemu domu) preloži za novoizvoljeni občinski zastop. Interesantno pri tem je to, da so na prejšnji seji stavbeno akcijo zadruge, ki je hotela graditi stanovanjsko hišico in pomagati omiliti stanovanjsko krizo, vsi zastopniki pozdravljali, vseeno pa so vrgli polena pod nože zadrugi, da se je stvar zavlekla, sedaj pa celo odložila. S tem glasovanjem ste pokazali, da so vam strankarski interesi več kot pa pomagati svojemu bližnjemu. O stvari bodemo še govorili in akoravno se oddaja ni dovolila, smete biti zgotovljeni, da se bo gradila lična stanovanjska hišica, v kateri bo ta ali oni delavec našel zavetišče.

Savinjska dolina

Hmeljarsko društvo v Zalcu ima danes popoldne svojo redno skupščino v dvorani g. Robleka v Zalcu. Sicer kaže društvo lep razvoj, vendar v primeri z razvojem hmeljarstva je isti precej minimalen. Nad polovico hmeljarjev je še izven društva. Preiskati vzroke te abstinence bi bila jako nujna stvar.

»Slovenec« se je zadnji čas tudi v Savinjski dolini precej razširil. Vsled tega upamo, da se nam ne bo štela v zlo želja, čitati v njem tudi razna poročila hmeljarskega društva. Obojestranska korist bi bila brezdvomna.

Čas športa in telovadbe razumemo tudi Savinjčani, kar kaže živahno kupovanje Stadionskih srečk. Občinstvo brez razlike, umevajoč pomen stadiona za slovenski narod, rado sprejema srečke. Najdejo pa se tudi tipi (slučaj v zt. Petru), kateri ponujane srečke na sirov način vračajo. Da to mladih prodajalcev ne plaši, je samoobsebi umevno, ker vedo, da bo z razširjanjem naše organizacije, tudi slična surovost izginila iz slovenskega naroda.

Prekmurje

Tihotapec ustrelil finančnega stražnika. Iz Trdkove, ene najsevernejših slovenskih občin, smo dobili naslednje poročilo: V nedeljo, 21. t. m. okrog pol štiri popoldne je neki neznan tihotapec ustrelil pripravnika finančne kontrole g. Juga, ki je bil doma iz vasi Razborje na Stajerskem. Jug je patroliral ob meji in je pri tem naletel na okrog 20 let starega fanta, očividno tihotapca, z nabasanimi nahrbtnikom. Jugu se je zdel fant sumljiv, zato ga je pozval, naj gre z njim na stražnico. Nekaj časa je šel mirno, šele ko sta prišla v takozvano »mačkovo grapo«, je neznan tihotapec nenadoma zgrabil Juga, ga podrł na tla, mu izvil puško, odskočil par korakov proč in ga ustrelil v trebuh. Jug, ki se je med tem že pobral, se je zopet zgrudil na tla. Tihotapec, ki je govoril prekmurski, pa jo je odkuril nazaj proti madjarski meji. Jug se je z veliko težavo priplazil do prve hiše, odkoder so pozvali njegove tovariše, ki so ga takoj odpeljali v bolnišnico v Mursko Soboto. Da bi okrevaj, je malo upanja.

Jug umrl. Ob sklepu lista smo prejeli iz Petrovic telefonsko poročilo, da je finančni stražnik, ki je bil ustreljen od neznanega tihotapca nad Trdkovo, umrl v subotški bolnišnici. Ob tej priliki se nam tudi sporoča, da je to v zadnjem času že drugi slučaj, ko je moral poplačati finančni stražnik svojo vestnost v službi z življenjem. V zadnjem

Proslava materinskega dne.

»Sveča je, ki se prižge, da gori za druge tiho, brez šuma in zgori popočno, do konca.«
Dr. Jan. Ev. Krek.

Na klic »Prosvetne zveze« so se odzvala naša prosvetna društva, naši orliški krožki, naši zbori, naši godbeni odseki in vsi pojo danes veličastno pesem slovenski materi. Naši listi so v teh dneh prinesli do 50 člankov, kateri oznanjajo čast in slavo ljubezni in trpljejnju slovenske matere. Na dvajsetih lriah so vzdrhtele strupe in zadoneli veličastni spevi, ki so močni kresovi otroške ljubezni do slovenske matere. Materinsko pomlad oznanjajo naša polja in gozdovi, naše doline in planine, naša sela in mesta, trgi in vasi. Slovenska mati, naj živi!

Materinski večer, katerega je aranzirala na novo prebujena Slov. kršč. ženska zveza, je v nedeljo 21. t. m. privabil nad 600 oseb v unionsko dvorano. Ta večer je počastil tudi prevzvišeni g. knezoškof dr. A. B. Jeglič, s primernim nagovorom, v katerem je pokazal solčne dneve svojih mladih dni ob spominu na svojo zemeljsko in nebeško Mater. Pomnoženi orkester je izborno prednašal tri koncertne točke. Vidi se sijajen napredek. Oni, kateri gledajo skeptično na naše dijaške vrste, se prav tukaj lahko prepričajo, kako vneto delujejo naši akademiki prav pri tem orkestru, ki pač zasluži vsestranske podpore. Z globokim občutkom, z močno dramatikjo je podala gdč. Anica Zalarjeva tri pesmi — solnce in senca — naših mater. Recitacije, katere sta podala akademika gg. Stare in Pengov, so bile globoko zamišljene, pravilno stopnjevane, le tu in tam za unionsko dvorano pretihte. Ljudski oder je lahko ponosen na take izborne moči. Dr. Rožman je ob skioptičnih slikah pokazal vso veličino krščanske matere ob svitu katoliške cerkve. Venec cele prireditve pa so bile pesmi, katere je zapela Ljubljana z vso preciznostjo. Pozabili ne smemo nedosegljivo lepih simboličnih vaj; za materjo, katere so prednašale članice šentpeterskega krožka. Vsi sodelujoči so s tem pokazali očitno ljubav do naših dobrih zlatih mamic.

Ljubljana, Sv. Peter: Materinski dan priredi šentpeterski orliški krožek danes ob 8. uri zvečer v prostorih tujkajšnje prosvete.

Orliški krožek v Mostah pri Ljubljani priredi Materinski dan v Mladinskem domu danes ob 5. uri popoldne.

Šlika. Slavnostna prireditev bo ob pol 8. uri v samostanski dvorani.

St. Vid nad Ljubljano: Vse tujkajšnje organizacije proslave danes popoldan ob 3. uri Materinski dan v dvorani Ljudskega doma.

Dol pri Ljubljani. Spored Materinskega dne, ki ga priredi danes tujkajšnje prosvetno društvo, je s'edeči: Ob pol 10. uri sv. maša in govor za žene, ob treh v dvorani skioptično predavanje.

Goriše. Prosvetno društvo priredi danes Materinski dan s sledečim sporedom: Zjutraj cerkvena

M. M.:
»Delu slava, delu čast!«

Pod tem naslovom je izdala pred par dnevi mariborska »Prosvetna zveza« lično, 84 strani obsegaajočo knjižico kot II. zvezek »Prosvetne knjižnice«. Knjižica je za našega delavca pravi evangelij, prav dobrodeleja pa bo tudi vsakemu predavatelju in izobraževalcu, ki se hoče seznaniti s sodobnimi težnjami delavskega stanu.

Socialno vprašanje obsega sicer vse stanovne, toda izmed vseh je rešitev delavskega vprašanja gotovo najtežja in najaktualnejša. Delavstvo je danes preživelo dobo okosrčnega nadzorovanja, tlačnja in preziranja kot manjvrednega bitja, v današnji dobi demokracije prihaja delavstvo zopet do odločilnega vpliva v javnem in splečnem kulturnem življenju, iz podrejenega stališča prehaja k stanovski samozavesti. Delavski stan vstaja danes, »da prevzame popolnoma enakopravno in enakovredno mesto poleg drugih stanov v občini, narodu in državi. Daleč so za njimi mladostna leta nezrelosti, v moštari in iskreni tekmi z drugimi stanovi hoče pokazati svojo sposobnost in zrelost, da nosi za'edno z drugimi sloji odgovornost za celo družbo« (str. 3).

Prva naloga, ki danes čaka delavstvo, pa je, da si v tem stanovskem poletu in gibanju za kulturno osamosvojitve ustvari svojo lastno hišo in dom, svojo lastno družino, svojo vzgojo in kulturo. To gibanje gre danes, kakor veliko razodetje ob vseh evropskih državah. Če kdaj, je pač danes čas, da se uredi preroški poziv velikega delavskega buditelja, našega evangelista dr. Krekar: »Delu slava, delu čast!«

Prenesti te ideje tudi na slovenska tla in jih vcepiti v srca slovenskega delavstva, to je bil cilj delavskih dni, ki jih je priredila dne 7. in 8. septembra lanskega leta v Mariboru mariborska »Prosvetna zveza«, ravno isti namen pa hoče doseči tudi z izdajo omenjene knjižice, ki vsebuje večinoma razširjene referate iz delavskih dni.

V prvem članku razpravlja J. B. Šedivý o nalogah krščanskega socializma v Jugosla-

vasu je bilo reduciranih veliko število finančnikov. Namesto da bi patrolirala po dva in dva, kar bi bilo gotovo bolj varno, pa mora patrolirati po en sam in s tem vsak trenutek izpostavlja svoje življenje v nevarnost. — O Jugu se nam poroča, da je bil splošno priljubljen med tamošnjim ljudstvom in zelo vester v svoji službi.

slovesnost s skupnim sv. obhajilom. Po večernicah v društveni dvorani akademija.

Vrhnika. Prireditev v Rokodelskem domu ob pol štiri popoldne.

Ribnica. Kat. prosv. društvo proslavi Materinski dan z akademijo ob treh popoldne.

Vate pri Litiji. Materinski dan se vrši s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Deklamacije. 3. Predavanje. 4. Prizor s petjem.

Smartno pri Litiji. Materinski dan priredi kat. prosv. društvo ob pol treh popoldne.

St. Rupert pri Mokronogu. Proslava se vrši po večernicah. Priredi kat. izobr. društvo.

Prečna. Slovensko katoliško izobraževalno društvo proslavi danes ob treh popoldne Materinski dan s petjem, deklamacijami in igro.

St. Jernej. Proslava Materinskega dne se vrši danes ob treh popoldne v društveni dvorani.

Mokronog. Kat. prosv. društvo vrši na proslavo Materinskega dne, ki se vrši danes ob treh popoldne v domu na Gori.

Novo mesto. Prosvetno društvo »Soča« priredi Materinski dan danes ob petih popoldne v dvorani Rokodelskega doma.

Fara pri Kostelu. Kat. prosv. društvo proslavi Materinski dan danes ob treh popoldne v društveni dvorani.

Metlika. Proslava bo danes popoldne po večernicah v dvorani »Hranilnice in posojilnice«.

Borovnica. Prosvetno društvo proslavi praznik naših mater danes po večernicah v društvenem domu.

Gorenji Logatec. Kat. prosv. društvo priredi Materinski dan danes ob pol osmih zvečer v svoji dvorani.

Dolenji Logatec. Orliški krožek priredi danes Materinski dan s sledečim sporedom: Ob sedmih zjutraj skupno sv. obhajilo, ob pol osmih zvečer prireditev v društveni dvorani.

Hrastnik. Slov. kat. izobr. društvo priredi danes proslavo Materinskega dne v Lorgjerjevi dvorani ob treh popoldne.

Raka pri Krškem. Proslava Materinskega dne bo danes ob treh popoldne.

Smartarje pri Jelsah. Ob priliki Materinskega dne bo danes popoldne igra »Vestalka« in druge točke.

Smartno pri Velenju. Proslava Materinskega dne bo danes po večernicah.

Slomskovo prosvetno društvo pri Mali Nedežji proslavi Materinski dan danes po večernicah v društvenem domu.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Orliški krožek priredi Materinski dan danes po večernicah.

Kat. prosv. društvo v Grižah priredi danes Materinski dan v dvorani g. Novala po večernicah.

Prosv. društvo Sv. Vid pri Ptujju. Danes ob desetih slovesna služba božja s skupnim sv. obhajilom mladine, po sv. maši posvetitve Prosvetnega društva in Marijine družbe presv. Sreju Jezusovemu. Popoldne po večernicah prireditev v društvenem domu.

Maribor. Materinski dan proslavi danes orliški krožek v Zadrugi gospodarski banki ob petih popoldne.

Celje. Danes popoldan ob treh se proslavi spomin naših mater v Narodnem domu. Proslava sestoji iz pevskih, deklamatoričnih in dramatičnih točk. Slavnostni govor govori g. prof. Kardinar.

Poleg tega se bodo vršile prireditve v proslavo Materinskega dne tudi na Viču, v Dolčnem pri Ljubljani, v Radečah, v Lomu pri Trčju, v St. Petru pri Novem mestu, v Dobovi, v Sromljah pri Brežicah, na Ponkvi in seveda še drugod širom slovenske dežele.

Prof. A. Rezman razpravlja o temeljih delavske izobrazbe, ki naj obstoja v vzgoji k religioznosti in poklicni, stanovski in državljanski vzgoji.

Vsi naslednji, v knjigi priobčeni referati: o delavski stanovski kulturi (dr. A. Korošec), o delavski družini in domu (dr. A. Veble), o delovnem občestvu (dr. J. Jeraj), o delavskih voditeljih (M. Krajnc), o delavski strokovni organizaciji (A. Semenič), o delavski prosveti (dr. J. Jeraj), tvorijo skupno eno samo visoko pesem družine in stanovske delavske kulture, iz vseh zveni stalen Krekov refren: »Delu slava, delu čast!«. Vsi omenjeni referati nam jasno kažejo, da delavstvu ni treba pismenosti samo drugih stanov, temveč je treba dvigniti in edkriti zaklade, ki jih ima v svoji lastni duši, v svoji delavski družini in vzbrstelo iz zcvete'o bo med našim delavstvom novo življenje, ki mu bo pri vseh pridobilo spečstovanje in ugled.

Naj omenim končno še posebej lepo razpravo narodnega poslanca Fr. Zebota o viničarskem vprašanju, ki je gotovo prva te vrste pri nas. Gospod poslanec podaja najprej zgodovino vinogradništva in viničarskega stanu na Stajerskem (viničarjev v našem smislu drugod ne poznao), razloži doseženje uspehe, ki so se dosegli v zakonodaji naše države za viničarje, govori o viničarskem zakonu in se zavzema za obnovo starega patriarhalnega občestva med kmetom in viničarjem, ki naj temelji kolikor mogoče na gospodarski ravnopravnosti.

Knjižici je srednjaj priročeno poročilo o poteku delavskih dni, zadaj pa na teh dnevih sprejete resolucije.

Penkala

Pazi prigodom kupnje na gornje ime i zaštitni znak.

PENKALA TVORNICE, ZAGREB

Na delavstvu samem in na njegovih voditeljih je sedaj ležeče, da seme, vsejano ob priliki delavskih dni, obrodi v delavskih srcih stoteren sad. Knjižica »Delu slava, delu čast« bo k temu mnogo pripomogla. Treba jo bo samo razširiti med slovenskim ljudstvom.

Mariborska »Prosvetna zveza« dela pridno in sistematično. Mladinskim dnevom leta 1924. so sledili l. 1925. delavski dnevi, ker narod raste iz mladine, mladina pa raste v stanovih, ki tvorijo narod.

Kakor slišimo, bodo delavskim dnevom sledili letošnje poletje tudi »kmetijski dnevi«, katerih se udeležijo tudi severni in južni Slovani.

Zgradba slovenskega narodnega preroda raste vztrajno!

* Naroča se: »Prosvetna zveza«, Aleksandrova cesta 6, Maribor. Cena 13 Din.

Občni zbor SPD - podružnica Maribor.

V torek 23. t. m. se je vršil VII. občni zbor SPD podružnice Maribor, ki šteje sedaj 389 članov. Udeležila sta se ga tudi Aljažev klub in Klub amater-fotografar. Podružnica je vabena faktor slovenskega kulturnega življenja Maribora in zato se je žuditi, da jo marsikateri pisec naše kulture pri nastevanju celo v dnevnem časopisu pozabi. Načelnik dr. Senjor je upravičeno poudarjal, da je 389 članov za Maribor pre malo, če zlasti ni upoštevamo, da je v njej organiziranih 60 Zagrebčanov in mnogo okolčanov, ne izvemši Ptujčanov. Proporcionalno z drugimi mesti bi morali imeti najmanj 800 do 900 članov. Naša podružnica ima predvsem v lasti mariborsko kočjo z obširnim posestvom, kjer se je preteklo leto zasidlo 8000 smrek in se namerava v tem letu zasidati enako število. Skupno poseduje podružnica sedaj 17 oravov zemlje, izvršila so se razna popravila na mariborski kočji, dopolnil se je inventar, nakupilo se je 80 slik od amaterske razstave v Belgradu. Mariborska kočja opogreša skupnega ležišča in da se to vstvari, bo skrb bodočega leta. Dograditi bo treba vodovod, napeljati električno luč, ev. telefon. Obisk je bil v letu 1925 prav lep: 3457 oseb, v ruški pa 3898, kot seveda izkazuje knjige. Načelnik je ugotovil, da je postala mariborska kočja priljubljena izletna točka mladine v maju, da jo številno posejajo i Hrvatje. Tako je prišlo oktobra 1925 k njej 85 Hrvatov, za Božič pa 50. Podružnica je odkupila 125 izvodov »Pohorje« od Badjuro. V načrtu je izdaja karte za Pohorje, namenjena predvsem zmučarjem, in knjiga Badjuro o Kozjaku, katero bo založila podružnica. To bo vsako važna knjiga o naši severni meji. Markacije bo letos podružnica s pomočjo »Skutek« spopolnila. Podružnica se je udeležila tudi Aljaževcega večera. Podružnica ima v lasti tudi kočjo na Klopnem vrhu, kjer se je v letu 1925 obisk potrojil, tako da zaznamuje 885 obiskovalcev napram 372 v letu 1924. Koča je bila v tem letu visoko aktivna. Glede zgradbe ribniške kočje pri ribniških jezicah je sedaj na razpolago za zidavo 13.000 Din. Za enkrat stvar še ni zrela, misel se pa ne bo opustila. Podružnica je sodelovala pri otvoritvi Tilerjeve kočje, udeležila se je z osmimi predstavniki planinskega dneva na Triglavu, pri Plitvičkih jezicah, pri otvoritvi Celjske kočje, kočje na Kravcu in Ratitovcu. Velesojne razstave se je udeležila z slikami Udeležila se je enako vseh proslav odlikovanih turistov. Sodelovala je pri ptujskem prometu, katero društvo ji je nakazalo 2500 Din podpore, mestna občina pa 10.000 Din. Podružnica je v ozkih stikih z mariborskim športnim klubom, katerega članica je. Planinski ples je obiskalo okrog 1500 oseb. Predsednik se zahvali zlasti dr. Leskovarju, ki je kot župan šel podružnici vedno na roke. Istočako dr. Pirkmajerju Dr. Senjor govori nadalje o novih pravilih, o odnošajih do osrednjega odbora, kar spada predvsem v interni krog. Dobro pa bi bilo, če bi se o tem strokovno — sine ira et studio — razmotrivalo tudi javno, saj je slovensko planinstvo last celokupnega naroda in ne sme trpeti na mišljenju, ki se izreka izključno med štirimi stenami. — Načelnik se dalje zahvali ravnatelju g. Zmavcu, g. veleindustrijalcu Kobiju, šumarski upravi in časopisju za podporo.

Iz tajniškega poročila, kolikor ni že omenjeno, posnemamo, da je društvo imelo 16 sej, da ima koncesijo za svetovno panoramo. Blag. poročilo izkazuje krasno premoženje podružnice. Odbor je dobil absolutorij s pohvalo. G. Strašnik poroča o markacijskih delih, ki so se izvršila v 12 dneh. G. Hrastelj pa je podal lepo poročilo o namenu in delovanju tuk. Aljaževge kluba, ki oskrbuje sv. maše po planinah, skrbi za sv. znamenja in kapelice. Klub je priredil naravnost impozanten Aljažev večer in daroval 1000 Din za »Aljažev kapelico v Vratih. Dvignil pa je zanimanje za idealno planinstvo zlasti med srednješolsko mladino. Klub amater-fotografar se v tem letu ni mogel razviti.

Pri slučajnostih se je povdarjalo, naj tudi mariborska podružnica nabije po kolodvorih orientacijske table o našem Pohorju in jih postavi na križpotih v mestu. Sportno društvo Maribor je pristopilo kot član k podružnici. Vodja mariborskih skautov je občni zbor pozdrvil in na splošno pritrjevanje predložil načrt enotnega dela. V dokaz, kako priljubljeno bi naj bilo Pohorje, navajamo k sklepu mnenje ravnatelja Narodne banke v Mariboru, ki je preživel z vso svojo družino letošnje poletje na Pohorju, da je veliko bolj zadovoljen, kakor pa če bi bil bogve kje na morju. Občni zbor je poslal pozdrav bolnemu Badjuri v Ljubljano z željo, da bi čimprej okrevaj in s sporočilom, da bo podružnica v Mariboru založila njegovo knjigo »Krajka«.

Naročajte »Slovanca!«

Indijski narodni kongres. Lala Lajpat Rai, voditelj stranke S'nara-jistov, moli pred otvoritvijo kongresa pod zastavo svobode.

Prosveta Monografija o slovenski drami.

Dr. Frank Wollman, docent na univerzi v Bratislavi, je spisal obširno delo o slovenski drami (Slovenské drama), ki ga je izdala bratislavská filozofska fakulteta s pomočjo ministrstva za šolstvo in narodno prosveto. Delo obsega 332 strani v veliki osmerki in ga je napisala državna tiskarna v Pragi; stane 45 Kč. To je sedaj prva celotna studija o naši dramati in gledališču in skoraj nam je ob tem dejstvu tesno pri sru, da je tako delo prišlo od zunaj, ker smo ga zamudili doma. Pisatelj spremlja postanek naših dramatičnih prič in spomenikov od najstarejših časov do danes; uporablja je ves znanstveni aparat, kar ga je sploh mogoče iztakniti. tako da knjiga vzbuja občudovanje pisateljeve prirodnosti. Pri tem sta mu pomagala zlasti univ. profesorja dr. Ivan Prijatelj in dr. Kidrič; v pomoč sta mu bila tudi dr. Glonar in dr. V. Burjan. Pisatelj je svoje delo zunanje razdelil v pet poglavij in sicer I. Cerkvene in šolske igre, slovenski »George Dandine«, sprevidi, pasionske igre. II. Začetki slovenske dramatik v novi dobi. III. Poizkusi do Bachove reakcije. IV. »Čitalnica« in »Dramatično društvo« do otvoritve novega deželnega gledališča (1892). V. Od otvoritve novega dežel. gledališča (1892). Naravno je, da je bilo prijateljevo znanstveno stališče do pretekle in polpretekle dobe dokaj lažje kot do sedanje; ustaljeni material se mu je srečno uredil in skrbni registrator je zbral imen in dejstev, ki jih do danes v celoti ni zbrala še nobena naša literarna zgodovina in ki jih odkrito povejmo, še sami nismo poznali. Ker mu je vsako, celo nepomembno domače ali prevedeno delo omembe in razmotrivanja vredno, je naravno, da so nastale tuintam vrzeli, zlasti v novejši dobi; marsikaj bi bilo s tega vidika lahko izostalo, kar ne pomeni prav nič za višino naše umetnosti in se tudi kot umetnost ni doslej pri nas upoštevalo. Če pa je pisatelj vendarle hotel biti popoln, potem mu je mnogo ušlo; dasi objektivne skode ni, kaže tako delo enostransko podobo. Glede sodb o najnovejši produkciji, gledališču današnjih dni in vsem, kar je z njim v zvezi, se zdi, da je bil pisatelj odvisen tudi od zasebnih informacij. Te sodbe niso trdne in znanstvene in se nerodno bero; tudi izbira kritičnih sodb ni vedno posrečena. Nerodno se n. pr. bere, da je Golarjeva »Zapeljivka« komedija; pisatelj jo je mogel poznati šele imenom na gledališkem sporedu za l. 1925/26 — v znanstveno knjigo ne spada n. pr. zavračanje sodbe, da bi bila mladina pred desetletjem »Veroniko Deseniško« sprejela brezpogojno, danes pa je ni; za dokaz, da je mladina tudi sedaj Veroniko brezpogojno sprejela, navaja 15 repriz v letu 1924/25! Ni povsem jasno, odkod je pisatelj čutil potrebo po tej ugotovitvi, saj je namen te knjige vendarle znanstven in ne publicističen. Dasi se marsikakva sodba bere zgolj publicistično in nas moti. — strokovna kritika bo morala to in ono snovno in vsebinsko dopolniti — moramo delo sprejeti s hvalečnostjo do pisatelja in založnika; napravila sta nam zaslužno delo, ki bi bilo nam skoro neizvedljivo, vsaj v materialnem oziru. Pisatelj je delo posvetil spominu Antona Tomaža Linhart. »Slovenska drama« je drugo Wollmanovo monografično delo. Pred njim je že izdal leta 1924. Srbohrvatsko dramo na 408 straneh. Obdelal bo tudi še bolgarsko dramo. Fr. K.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 28. marca ob pol 4 popoldne: »Dekle z biseric«, rimski igrokaz s petjem v petih dejanjih.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 25. marca: »Pygmalion«. Izven.
Petek, 26. marca: »Ana Christie«. Red D.
Sobota, 27. marca: Ob 16. uri: »Če pride čarodej«, otroška predstava društva Ana. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 25. marca: Ob 15 popoldne: »Manonc«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.
Petek, 26. marca: Zaprt.
Sobota, 27. marca: Koncert gospe Ade Poljakove. Izven.

Gostovanje odlične umetnice Ade Poljakove v operi »Manonc«. Danes v četrtek popoldne ob 15 gostuje v ljubljanski operi ga. Ada Poljakova, umetnica evropskega slovesa in poje naslovno vlogo večno lepe Masseneteve opere »Manonc«. Predstava se vrši kot popoldnanska ljudska operna predstava pri znižanih cenah vsled tega, ker želi dati upravo priliko v prvi vrsti izvenljubljanskemu občinstvu, ki tako redno poseja popoldnanske operne predstave, in pa širšemu ljubljanskemu občinstvu, da čuje to odlično rusko umetnico. Vstopnice za popoldnansko operno predstavo so v predprodaji pri dnevni blagajni v operi. Cene znižane.

Današnja dramska predstava. Danes na praznik dne 25. t. m. se vrši v dramskem gledališču samo ena predstava, in sicer se vzpizori ob 20 zvečer Shawova komedija »Pygmalion«, ki je bila pri premijeri sprejeta z velikim odobravanjem. V tej komediji igrajo glavne vloge ga. Nablocka ter gg. Levar in Rogoz.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 25. marca ob 15. uri: »Ciganic«, ljudska predstava ob znižanih cenah — Ob 20. uri: »Evangeljnik«. Ab. B. (Kuponi.)

Hudožestveniki v Mariboru V najkrajšem času nas posetijo zopet Hudožestveniki, ki so pravkar želi v Nemčiji, zlasti v Monakovem, največje uspehe. Dali bodo Ostrovskega »Siromaštvo ni greh. Tolstega »Živi mrtvec« in še eno od že v Mariboru igranih stvari (Stepančikovo ali Zenitev). Priporočila se takojšnje rezerviranje sedežev.

Marijonetno gledališče

Narodni dom

Opozarjamo občinstvo, da se v nedeljo dne 28. marca vrši zaključna predstava letošnje sezone in sicer se bo vzpizorila izvorna slov. novost »Kraljevič Tugomil«, lutkovna igra v osmih slikah. To pol sanjsko pol satirično igro je spisal Miran Jarc. Vršili se bosta kot običajno dve predstavi: ob treh in ob šestih popoldne.

Knjige in revije

»Bogoslovni vestnik«. Izšla je druga knjiga letošnjega letnika »Bogoslovnega vestnika«, te naše odlične teološke revije. V prvem delu prinaša tri strogo znanstvene, več ali manj zgodovinske razprave: dr. F. K. Lukman razpravlja o dogmatični kontroverzi v Rimu za časa Zephyrina, Kalista in Hippolyta, dr. Gr. Rožman priobčuje zanimivo razpravo o apostolski vizitaciji pod graškim nuncijem Salvagom v letih 1607. in 1608. (razprava je lep donesek k zgodovini tridentinske reformacije slovenskega klera), dr. Jos Turk pa krajši prispevek k razlagi Plinijevega pisma cesarju Trajanu. Zanimivejši in privlačnejši (vsaj za nestrokovnjake) je pa drugi del revije, prispevki za dušno pastirstvo. Naj omenim vsaj tri prispevke: C. Potočnikovo razpravo »O sv. Vincenciju Pavelskem kot duhovnem voditelju«, krasna razmišljanja Josipa Ujčiča »o družini« in pa poučen Fr. Ušeničnikov prispevek o pravih izpovednikov v sv. letu 1926. V nadomestilo homiletičnega lista prinaša »Bogoslovni vestnik« tokrat tudi precej homiletičnega gradiva, namreč »Naše odrešenje v postnih premišljevanjih« in pa osnutke govorov po evangelijih 2., 3. in 4. nedelje v postu, kar bodo naš dušni pastirji-pridigarji lahko s pridom uporabljali. V »Pregledih« nam podaja F. K. Lukman referat »Iz verske borbe v 16. stoletju«, M. Slavič pa »Najnovejša raziskavanja o postanku pertertveha«. Objavljenih je še cela vrsta strokovnih ocen. — »Bogoslovni vestnik« je vsakega teološko izobraženemu človeku neobhodno potreben, le žal, da je nekaj naše duhovščine v tako slabem materialnem stanju, da si svojo strokovno revijo komaj naroča, ali pa še te ne — da.

»Nova revija« je gotovo najboljši hrvatski znanstveni list, ki ga že peto leto izdajajo frančiškani v Makarski. Prva knjiga letošnjega letnika prinaša tri krasne razprave: »Največa etička laž našega vremena« (dr. Ivanov), »Katolicizam u krščanskoj starini« (dr. Guberina), »Svečeništvo u službi čovječanstva« (dr. Knezović), nadaljevanje obširne monografije »Fra Filip Grabovac« in zanimiv referat »Krvave osnove ili protokoli sionskih mudraca«. V »Kulturnem pregledu« nam podaja revija zanimivosti iz svetovnega kulturnega življenja, kakor jih ne nudi nobena druga revija, istotako tudi v »Književnem pregledu« in v »Vestniku«. Vsaki številki revije je dodana kronika verskega življenja v Jugoslaviji v francoskem jeziku. V proslavo 700 letnice sv. Frančiška izide slavnostna številka »Nove revije«.

Jutranja zvezda. H. Rider Haggard. Iz angleščine prev. P. M. Černigoj. Založila Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani. — Pravkar je izšel 21. zvezek Ljudske knjižnice, ki obsega krasno Haggardovo povest Jutranja zvezda. Kdor je čital Haggardove povesti Roža sveta, Dekle z biseri, Salomonovi rudniki, V deveti deželi itd., ta si bo gotovo poželet čitati tudi Jutranjo zvezdo, ki ima, četudi je zavita deloma v pravilčno ozračje staroegipčanske čarovnije, vendar nekaj zgodovinskega ozadja in nam mojstersko opisuje značaj, navdaje in življenje starih Egipčanov, ki so bili podvrženi velikemu vplivu svojih vedeževalcev in čarodejcev. Knjiga je okrašena z 16 celostranskimi, umetniškimi, na podlagi temeljitega študija staroegipčanskih razmer zasnovanimi slikami, ki jih je izvršil g. Podrekar. Poseben kras knjige pa je naslovna slika v treh barvah. Cena za knjigo je kljub vsem prednostim izredno nizka in znaša 30 Din za broširan in 40 Din v celo platno vezan izvod.

To in ono

Cvetlice, ki služijo za hrano. Med tem ko mi cvetlice navadno samo z očmi uživamo, jih nekateri narodi uživajo s tako slastjo, da jih štejejo med največjo slaščico, ki si jih more želodec privoščiti. Lilije so v zahodni Kitajski prava delikatesa. Indijancem Severne Amerike služi kot glavna hrana cvetlica kamasija, iz katere tudi iztiskavajo opojno pijačo »kamas«. Lewisa rediviva, ki je često ljubek kras naših vrtov, velja pri njih kot posebna slaščica. Navadno pa uživajo korenike cvetlic, ki imajo obliko čebul in gomoljev, ki vsebujejo velike zaloge škroba. Gomolji tigrove lilije, ali kakor jo Japonci imenujejo Ryori-yuri, jim služijo za vsakdanjo hrano kot pri nas krompirjevi gomolji, ki imajo pravzaprav ravno toliko redilne snovi, le aroma in okus se nekoliko ločita. Nekateri zopet posuše čebule lilij na vročih

General Dupon, načelnik francoskega vojaškega poslanstva na Poljskem.

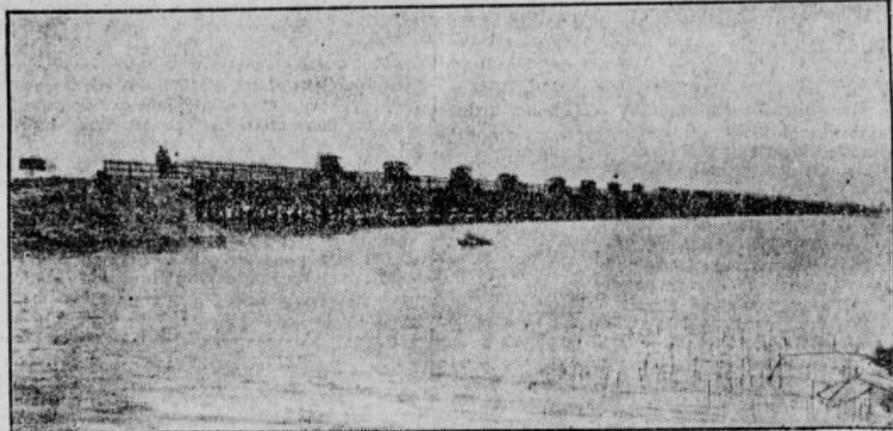
kamenih in jih potem zmeljejo v moko, iz katere naredijo potem jako okusen kruh.

+ Zanimivega in nevarnega zločinca je prišla te dni pariška policija. Ukradel je neki gospe 20.000 frankov. Ko so mu to dokazali, so ga pridržali v zaporu in začeli preiskovati njegovo življenje. Tedaj se je šele začelo odkrivati, kakšen lisjak se je vjel. Vedno je izpreminjal bivališče in ime. Doslej ima policija zbranih 36 različnih imen za eno in isto ime. Ni pa mogoče dognati, katero ime je pravo, zločinec sam pa tudi ne pove. Zločinec je zelo izobražen. V njegovem stanovanju so našli 120 knjig. Sam ujetnik trdi, da ima diplome treh francoskih visokih šol. Kje je študiral, tega pa ne pove. Dalje so našli v stanovanju 14 različnih njegovih krstnih listov in drugih listin, ki jih je potreboval pri raznih goljufijah. Imel je celo ročno tiskarno, samo za ponarejanje spričeval in listin. Policija je našla v njegovih sobi tudi cele kupe različnih ženskih fotografij in zapisnik s točnim popisom šest pariških žena, ki so neznanu kam izginile. Poleg tega je imel zločinec pri sebi tudi sliko lastnika javne hiše v Alžiru. Po vseh teh znamenjih, sodi policija, da je dobila v roke strašnega zločinca, ki ni le kredel, ampak tudi moral in prodajal človeško meso na debelo.

+ Plastičen glas gramofona. Gramofon je vsakomur znan; enako je pač vsakomur znano, kako neplastičen, spačen je človeški glas, če ga reproducira gramofon. Ta nedostatek upa odpraviti H. J. Küchenmeister s tem, da bi se vsak glasbeni ali pevski komad reproduciral dvakrat, tako da bi obe izvajanji diferirali za mal centiinterval. To bi se doseglo s tem, da bi imel gramofon dve igli, ki bi drseli po plošči ena za drugo, dve membrani in dva lijska. Tak aparat imenuje Küchenmeister »ultrafon«. Po principu tega »ultrafona« bi se tudi sprejemanje brezžičnega telefona lahko znatno izboljšalo.

+ Finske ženske. Malokdo ve, zakaj se rodi na Finskem več slovitih žensk kakor drugje po svetu, ako se oziramo na obseg te dežele. Znajo si pomagati, so energične, podjetne in si ustvarjajo pot do vsega brez vidnega napore. Kdor je bil kdaj na Finskem, se je čudil njih nenavadni sili, samostojnosti in čilosti. Ko so vdrli bolševiki v deželo, so se za svobodo borile enako srčno kakor moški in se često v težkih dneh izbornu obnesle. V deželi tisoč jezere ni dela, da bi ga imela finska ženska za poniževalno. Ženske služijo za sprevednike na tramvaju, pometajo ceste, pokrivajo hiše, so strojnice, inženirke, stavbenice, zdravnice, zobne tehnice, pravnice itd. Ni ga poklica ne posla, katerega bi ne obvladale. Po uradih je polno žensk, samo »komanda« jim manjka. Finska je izmed najnaprednejših dežel na svetu, »ženskega vprašanja« tem sploh ne poznajo. Na Finskem so si moški in ženske popolnoma enakopravni. Nazor, ki se zrcali že v finskem narodnem eposu »Kalevalie«. Ako še pripomnimo, da je finska dežela abstinentna, je našaj te zemlje v glavnem opisan.

+ Zlato v letalu. Viharno morje je prisililo angleško državno banko, da je poslala 3 tone zlata za nujna amsterdamska plačila z letalom. To nalogo je izvršilo največje letalo na svetu »Wanguard« sistema Wickers-Roilsroase. Srečno izvršitev te odgovorne naloge je praznovala letalska družba z zajtrkom za 12 oseb v letalu samem. Povabljeni so bili uradniki državne banke in časniki. Letalo jih je nosilo dve uri nad Kentom, najlepšo angleško pokrajino. Na mizi ni manjkalo ničesar, postrežba je bila točna in razpoloženje izbornu.

1500 avtomobilov na nasipu.

V floridskem zalivu so dokončali prvi del vel ikanskega nasipa, ki veže tri otoke v celino. Pri otvoritveni svečanosti je peljalo 1500 avtomobilov zaporedoma čez nasip.

Zlatorog terpentinsvo milo.

Pesnik mu je dal lepo ime kemik pa idealno sestavo.

Terpentin je že od nekdaj znan kot izvrstno sredstvo za čiščenje madežev in ga uporablja kot tako vsaka gospodinja. Kakovost Zlatorog mila je povsod znana, kar dokazuje njegova splošna uporaba in priljubljenost.

Ta dva mogočna čistila sta združena v »Zlatorog terpentinsvo milo« v neprekosljivo pralno sredstvo.

Napravite tudi Vi poskus in kupite to idealno milo — v vsakem tisoče rem komadu je vprešan zlatnik po 10 frankov.

Mogoče, da imate ravno Vi srečo in najdete cekin!

Gospodarstvo

Živinoreja v pljuškem okraju.

V štev. 52. na strani 7 letošnjega »Slovenca« je izšel članek »Živinoreja v pljuškem okraju«. V tem članku je tudi tale odstavek: »Ako veleposestva prevzamejo nalogo vzrejevališča plemenske živine nase, tedaj jim je preko maksima prepustiti potrebno zemljišče. O obito velja to za posestvo Herbersteina, ki je že vzrejevališče z 200 glavami goveje živine pri čem uredilo. Žalibog se agrarna reforma na to zahtevo kraja ni ozirala... proti čemur so vsi okrajni faktorji protestirali...«

K tem besedam moramo pripomniti tole: V pljuškem okraju je več graščin. In v vseh tistih občinah, kjer so graščine, je prebivalstvo bolj revno. To je tudi lahko umljivo, ker imajo le to najboljše njive, travnike, sadonosnike in vinograde. Drugi prebivalci imajo slabšo lego in premalo zemlje. Največ je med njimi malih posestnikov, ki imajo po eno ali dve kravi. Kupiti in zaslužiti morajo vse, tudi drva in krmo. Krmo so poprej kupovali po graščinah dandanes pa jo graščine sploh več ne prodajajo. In mali posestniki preživljajo svojo živino s silno težavo. Vse njihovo upanje je bilo v tem, da bo agrarna reforma odvzela graščikom nekaj zemlje in da jo bo razdelila med nje. Na ta način bi došli vsaj nekateri, najpoobnejšo krmo za kravice. To bi bilo velikega pomena za živinorejo in tudi bi bilo v socialnem oziru pravično. Da bi imel eden 200 glav živine, drugi pa niti ene ali dveh krav, kaj takega bi ne smelo biti v urejeni državi.

Pljuški okrajni faktorji pa so vseno tega mnenja, da bi se pustila n. pr. grajščaku Herbersteinu vsa zemlja, da redi lahko 200 glav živine. Kolikor bi bilo to prijetno za gospoda Herbersteina in še bolj za njegovega ravnatelja G. Gundersta, socialno pravično ne bi bilo. Sploh pa nimajo grajščine, razen posestva Štajerske hranilnice dosti zaslug za živinorejo v okraju. Na posestvu Štajerske hranilnice je res lepa živina p negavske pasme, do čim je na drugih grajščinah mešana. In čisto gotovo je da bi imeli naši posestniki, če bi imeli tako krmo kot jo imajo grajščine, boljše in lepšo živino kot te. Naši ljudje imajo skrb in smisel za živinorejo, a glavna ovira, da ne napreduje, je nedostatek krme. Da se odpmore temu vsaj deloma naj se izvedejo sklepi agrarne reforme. Pljuški okrajni faktorji bi morali imeti za to prvo skrb, kajti ljudstvo okraja to od njih po pravici pričakuje.

Seja obrtnega odseka trgovske zbornice.

Varek se je vršila seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, na kateri so se obravnavala važna vprašanja, ki se tičejo obrtništva. Odsek je razpravljaval o ustanovitvi Državne obrtne banke. Zakon je bil v skupščini že sprejet, toda še ne izglasovan. Zborničnim zahtevam po ustanovitvi filijalk v Ljubljani in Mariboru se ni ugodilo. Treba je zato, da se vsaj v štatuatu dobe jamstva, da bo banka služila pravično tudi interesom slovenskega obrtništva. Odsek je sklenil, da zbornica prosi ministra dr. Krajača, da bi vsaj pri sestavi bankinih statutov vpošteval interese slovenskega obrtništva. Na dnevnem redu je bil nadalje načrt novega zakona o pobijanju draginje. Odsek je sklenil, da se zahteva od ministra za socialno politiko, da se načrt tega zakona ne predloži narodni skupščini in da se sedaj veljavni zakon za pobijanje draginje čimprej ukine. Ker je mi-

nister dr. Krajač izjavil v narodni skupščini, da pripravlja nekatere nove zakone, na katerih je interesirano naše gospodarstvo, je obrtni odsek sklenil, da se predloži ministrstvu trgovine in industrije osnutek novega gostilničarskega zakona, kakor ga je izdelala zbornica sporazumno z Zvezo gostilničarskih združenj. Obrtni predpisi za gostilničarstvo morajo biti taki, da bodo ustrezali zahtevam, kakor jih stavi javnost na gostilničarski obrt in da bodo nudili tudi podlago za uspešen razvoj in povzdigo gostilničarstva in tujskega prometa.

V razpravi so bila važna obrtnopravna vprašanja, med temi vprašanje poopravitve usposobljenostnih pogojev za sodavičarski obrt, zopetne uvedbe omejenih stavbnih koncesij, monopoliziranje elektroinstalacijskih del s strani nekaterih elektrarn. Obrtni odsek je končno z odobravanjem vzel na znanje intervencijo zbornice pri ministrstvu trgovine in industrije in pri poslanskih klubih radi prikrajšanja Slovenije pri kreditih za strokovno šolstvo in obrtno pospeševanje v proračunu za leto 1926/27 ter korake, ki jih je zbornica pokrenila, da se obrtništvo olajša udeležba na državnih dobavah.

Naši velesejmi Veliko je stvari, ki se ne morejo matematično dokazati, ki pa v vsej svoji stvarnosti vendarle obstajajo. Sem spadajo tudi velesejmi in njihovi učinki oziroma uspehi. Razstavljalec ne smeje upoštevati le gotovih razpohov na velesejmu samem, upoštevati morajo tudi vse one kupčije, ki so dobile na velesejmu samo prvo ponudbo, prišle pa so šele pozneje do pozitivnega zahtevka. Na to opozarjamo vse one naše tvrdke, ki se še niso odločile za udeležbo na VI. Ljubljanskem velesejmu od 26. junija do 5. julija 1926.

Nakup sivih plemenskih bikov. Državna komisija bo nakupovala enobarvne sive bika v starosti 1 do 2 let in sicer dne 26. marca t. l. v Ortneku in 27. marca t. l. v Veliki Loki. Začetek vsakokrat ob pol devetih zjutraj. Prodajalec naj pripeljejo res samo prvostvne bika. Razen živinskega potnega lista morajo prodajalec prinesiti s seboj od občine izstavljeno potrdilo, da se pečajo samo s poljedelstvom in da so dotičnega bika sami vzredili.

Zagreški sejem. Evo kaj piše o njem »Jugosl. Lloyd« z dne 24. t. m. v rubriki »Zagreška borza«: »Obisk sejma je zelo slab. Širša publika se zanj slabo interesira, interesi pa so tako redki, da se porazdeljeni v ogromnem izložbenem prostoru komaj opazajo. Razstavljalec avtomobilov enoglasno trde, da je glavni vzrok slabega razvoja avtomobilizma v Jugoslaviji stanje cest, ki da uporaščajo tudi najjačje konstrukcije. Zato je tudi kupovanje slabo, ker si nočejo nabaviti tudi oni, ki bi si mogli avto privoščiti in ki bi ga sicer iz poslovnih razlogov potrebovali.«

Kartel zavarovalnih družb v Srednji Evropi. V kratkem se vrši v Budimpešti konferenca zavarovalnih družb Avstrije, Jugoslavije, Poljske, Romunije in Češkoslovaške glede ustanovitve kartela zavarovalnih družb srednje Evrope. Po naših informacijah gre tu samo za inozemske družbe, ki imajo svoje podružnice v naši državi.

Elektrifikacija v Franciji. Da ni elektrifikacija v Franciji v še večji meri napredovala, je kriv padec francoskega franka. Koncem julija lani je bilo izrabljenih ca. 25 odstotkov vseh vodnih sil v Franciji. 75.210 KW je v obrotu, 339.690 KW je v delu in 4.003.900 KW je projektiranih. Najbolj se napredovala elek-

trifikacija v jugovzhodni Franciji. V Savojski in Provansi je nad 160 hidroelektričnih central, ki že obratujejo. Samo ob reki Isère je 87 central. V jugozapadni Franciji je izrabljenih 230.000 HP, v gradbi pa ca. 100.000. V srednji Franciji je 79 obratov s 100.000 HP. Železnica Paris-Orléans gradi tu tri velike obrate. V ostali Franciji elektrifikacija še ni tako napredovala (Wasserwirtschaft).

Mednarodna razstava za notranjo plobo in izrabo vodnih sil. V Baslu se vrši od 1. julija do 15. septembra letos velika mednarodna razstava za notranjo plobo in izrabo vodnih sil. Kakor smo poučeni, se udeležiti te razstave tudi Jugoslavijska.

Ustanovitev ruskega sindikata za izvoz lesa. Nemški listi poročajo iz Moskve, da se bo v kratkem ustanovil sindikat vseh ruskih podjetij za izvoz lesa, da bodo Rusi tem lažje obdelavali svetovni trg.

Borza

Dne 24. marca 1926.

Denar.

Zagreb, Berlin 13.519—13.559 (13.51—13.559)
 Italija 227.93—229.13 (227.75—228.95), London 276.11—277.31 (276.04—277.24), Newyork 56.76—57.026 ček (56.67—56.97), Pariz 201—203 (200—202), Praga 168.183—169.183 (168.15—169.15), Dunaj 8.0075—8.0475 (8.00—8.04), Budimpešta 8.0065—8.0465, Curih 10.9355—10.9755 (10.984—10.974), Curih, Belgrad 9.135 (9.135), Italija 20.8875 (20.88), London 25.26 (25.245), Newyork 519.50 (519.375), Pariz 18.10 (18.20), Praga 15.39 (15.39), Dunaj 78.225 (78.25).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.425, Kodanj 186.05, London 34.42, Milan 28.43, Newyork 707.50, Pariz 24.63, Varšava 88.50, Valute: dolarji 707.50, Lira 28.42, dinar 12.42.

Praga, Devize: Lira 136, Zagreb 59.57, Pariz 117.55, London 164.02, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 72—76, vojna odškodnina 290 bl., zastavni listi 30—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—204, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 100—102, zskij 102, Prastedion 868—870, Slavenska 49 den., Kred. zavod 165—175, S. rojine 100—104, Trbovlje 348—355, Večve 100 den., Stavbna 70—80, Sešr 115—120.

Zagreb. 7% invest. posoj. 75.50—76, agrari 43.50—44.50, vojna odškodnina 233.70—284, marc 284—286, april 285—287, Hrv. esk. 118—118.50, Kred. 114—116, Hipobanka 66—67.50, Jugobanka 107—107.50, Prastedion 865—868.50, Srpska 144—146, Narodna banka 3900 den., Zemal. Bos. 135 bl., Eksploatacija 24—25, Seferana 395 bl., Nibag 34 bl., Slavonica 42—43, Trbovlje 350—355, Večve 100 den., Danica 60 zaklj.

Dunaj. Podn.-savška-jadr. 779.000, Zivno 799.000, Alpine 250.000, Grenitz 1.300, Kranjka industrijska 340.000, Levkam 150.500, Jugobanka 137.000, Hipobanka 80.500, Slavonija 51.500.

Blago

Ljubljana. Les: Gabrovi hlodi od 2 m naprej, od 20 cm naprej, lepo, gladko blago, leo nakladalna postaja 400 bl., hrastovi frizi od 5—9 cm šir., od 25—60 cm dolž., leo vag. meja 1250 bl., bukovi plohi, od 2.50 m napr., 50, 60, 70, 80, 90, 100 mm, leo naklad., post. 420 den., hrastovi hlodi od 30 cm naprej, od 2.50 m naprej, leo naklad., post. 400 den. — Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, leo vagon Skofljica: kosovec, za 1 tono 300 bl., kockovec, za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zdrob, za 1 tono 350 bl., Kal. ca. 4800, leo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 260 bl., kockovec 35-60 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 20-35 mm, za 1 tono 210 bl., zdrob 10-20 mm, za 1 tono 190 bl., Kal. ca. 3.00, leo vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zdrob, za 1 tono 130 bl., rovni, za 1 tono 120 bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačica, 76-77, leo vag. naklad. post. 285 bl., koruza, času primerno suha, leo Postojna tranz. za april 160 bl., koruza, času prim. suha, par. št. 117.50, bl., koruza mlečna (Mahlmais), par. Beli Manastir 145 bl., koruza, umetno sušena, leo vagon naklad. post. 140 bl., koruza izzulanka, leo vag. Ljubljana 165 bl., koruza činkvantin, par. Beli Manastir 188 bl., ajda, leo vag. Ljubljana 260 bl., oves rječani, leo vag. naklad. post. 175 bl., otrohi drobni, leo vag. naklad. post. 115 bl., rž domača, leo vag. Bel-

linci 210 bl., fižol beli, leo vag. naklad. post. 150 bl., čebulček, leo vag. Novi Sad 500 bl., krompir beli, leo vag. Bellinci 76 bl. — Gradbeni material: In Portlandcement dalmatinski; v julaških vrečah, leo Split 40 bl., v papirnatih vrečah, leo Split 44 bl.

Dopisi

Hrušica. Zveza slov. vojakov iz svetovne vojne, podružnica Bizovik, Hrušica in Stepanja vas, priredi na praznik dne 25. marca in na svetno nedeljo dne 28. marca 1926 v društvenem domu v Hrušici v počast bratom, padlim v svetovni vojni, igro »Junaki«, vojno tragedijo v treh dejanjih. Spisal tov. Ivan Matičič. Prvo dejanje se vrši v Ljubljani pri kadru, drugo v Galiciji, tretje na Dobrodo. Začetek pri obeh predstavah ob 4. uri popoldne. Otrokom pod 14 leti vstop ni dovoljen. Za igro vlada veliko zanimanje, ker je nova in se prvič igra na našem odru. K obilni udeležbi vabi odbor.

Homec. Tukašnje društvo je proslavilo »Materinski dan« dne 7. marca. Zjutraj je bilo skupno obhajilo mladine, katerega je darovala za svoje matere. Cerkevni govor je veljal materinski časti in ljubezni otrok do mater. Popoldne ob treh se je vršila slovesnost v dvorani društvenega doma. 1. Pomen Materinskega dne, govoril župnik Mrkun. 2. Pogled v nedolžno oko, pel je troglasi zbor. 3. Mameci na Materinski dan. 4. Tamburini. 5. A. Medved: Na materinem grobu. 6. Rosa Mystica. Prireditev je dosegla velikanski uspeh.

Medika. Pokopali smo dne 20. t. m. za služno in spoštovano mater Marijo Težak iz Božakova. Pokopal jo je vnuk g. Janjo Kramarič, kurat v št. i. črtu na Krasu. — Izkopali so na pokopališču sv. Roža na zahtevo sorodnikov truplo Hrmeta, o katerem smo poročali da se je v ječi obesil. Komisija je dooznala, da je smrt res nastopila le zaradi obolenja.

Iz gornjegrajskega okraja. Popravek. Prejeli smo: Z ozirom na V. čl. 63 z dne 17. marca 1926 na 6. strani, v tretjem stolpcu priobčen čl. 26 in sl. zakona o tisku priobčiti v istem delu Vašega lista in z istimi črkami sledeči popravek: Ni res, da tehta prazen avto 3300 kg, da se naloži tovora 4000 kg in da znaša skupna teža 7300 kg, temveč je res le, da tehta prazen avto 1800 kg, da se naloži tovora samo 3000 kg ter da znaša skupna teža največ 4800 kg. Tudi ni res, da so zadnja kolesa avtomobila samo po 6 cm široka, ampak je res, da so zadnja kolesa, ki imajo dvojni obod, po 30 cm široka. — Posebno pa še ni res, da bi bil v teku par dni ta avto spremenil naše ceste že v njive, vrezal jim po 20 do 30 cm globoke brazde ter porušil že sedem cestnih kanalov, res pa je, da ta avto naših cest ni spremenil v njive, da 30 do 30 cm globokih brazd na naših cestah sploh ni ter da avto doslej ni porušil niti enega cestnega kanala. Končno tudi ni res, da bi se graščini preprečila vožnja (s tovrstnim avtomobilom), narveč je res, da se graščini taka vožnja ne preprečuje, ker je bila tozadevna prepoved srezkega poglavarja v Gornjem gradu razveljavljena z odlokom g. velikega župana v Mariboru, U. br. 5494/1 z dne 17. 4. 1925. — Gornji grad, dne 22. marca 1926. — Fran Podbržnik, posestnik in lesni industrialec.

Cerkveni vestnik

Križanska Moška Marijina družba ima danes našnji Marijin praznik zvečer ob 6 cerkveni družbeni shod z govorom: Po shodu v družbeni dvorani kratek razgovor o velikonočni procesiji Prismo polnoštevilo!

Orel

Orliški kroček v Mostah pri Ljubljani priredi na praznik Mar. Oznanjenja »Materinski dan« v dvorani Mladinskega doma na Koteljevem ob 5 popoldne. Spored: 1. Mameci zlati na materinski dan. 2. Mama. (Govor.) 3. Otroci voščijo. 4. Sirola Jerica. 5. Pesem sedemnajstletne (Sarđenko). 6. Marina pot. (P. Križostom). 7. Vrnitev. 8. Roža

ČEVLI ZA VELIKONOČ!
 To morate čitati! »Voika« bože pokazati znano zmožnost, da prodaja najboljše, najmodernejšee čevlje in nogavice vseh vrst najceneje!
 »Voika« Ljubljana, nasproti »Mest. doma«

Nova križarska vojska otrok.

Francoški spisal Henry Bordeaux. 4
 Prevedla K. H.

»Zelo nesrečna si, Perona, s svojimi štirimi otroci brez očeta. Verjamem, da si zelo nesrečna. Toda če nisi mogla moža pridržati, bi morala za njim v Italijo. Kratko rečeno, dobro te poznamo in lahko bi šla kam drugam beračit...«

Take misli je Pernuška premišljevala o Peroni. Še bolj pa jo je jezilo, ko je videla svojega moža, ki je mirno brskal po ognju, tako mirno, kakor bi imel polno možno tolarjev. Glej, da se ne vznemirja dosti! Morda misli, da se bo sam Bog pobrigal zanj in mu prinesel kar pečenega purana, še vsega vročega, z lepo rumeno kožo in igrač za Anuško, in za Lipeta tudi igrač! Obraz se mu sveti, smeje se, še šale zbija: človek bi kar obupal.

»Tok, tok, tok.«
 Kdo trka? Drvar in njegova žena sta se istočasno obrnila. Kdo naj bi prišel ob tej uri? In v svojih posteljicah se vznemirjata Lipe in Ančka. Jezušček je potrkal. Potrkal je na vrata. Lipe je imel prav. Lipe je mož in možje vedo vse bolje ko ženske.

»Tok, tok, tok: mar ni nikogar doma? Kar notri stopim. Kdo bi zunaj čakal?«
 Kdo vstopi, stric Tomaž.
 »Bog daj, Bog daj, dober večer!«
 »Joj, ti si, nepridiprav!«
 Tomaž je Andrejev brat, mlajši brat in tudi vsejejši. Stanuje više gori v dolini, v Pierrelongue blizu Lanslebourga ob vnožju Mont Cenisa, po katerem se vzpenja velika cesta, ki pelje v Italijo. Ni prav na najboljsem glasu: pred nosom orožnikov lovi divjačino, nastavlja mreže, skrivaj ribari, uravnava ljudem zlomljene ude, dela sokove zoper mrzlico in zastruplja divjačino, ima srečo pri pravadah, prenaša tihotapsko

blago in vse to je prepovedano po postavi, kar vsakdo dobro ve. Toda brigajo Tomaža postave! Pred ničemer nima ta mož spoštovanja: prav nič mu ni svetega. Niti zverinjak Njegovega Veličanstva Italijan-kega kralja, ki je na drugi strani Alp zavarovan in kjer je prepovedano loviti. Preko Levane prekorači Tomaž mejo in gre lovit živali in jih prinese ubite na svojem hrbtu preko ledenikov in snežnikov. In celo med kraljevimi stražniki in njim so že frčale krogle. Zares, strašen človek!

»Dobro si naletel, brat!«
 Tako je vzdihnila Pernuška.
 »Kakor nalašč sem prišel. Sveti večer je.«
 »Da, sveti večer, pa ti ničesar ne moremo ponuditi.«
 Pernuškin obraz je bil dolg, neskončno dolg in čemeran, usmiljenja vreden, otožen in obupen.
 Tomaž je takoj bušil v smeh, ko jo je zagledal.
 »Kaj pomeni to moledivanje? Nič ni zame? Kaj pa ta zajček, moja žalostna svakinja, kaj hudimana misliš o njem?«
 Iz svoje lovske torbe je za ušesa privlekel zajca, zajca iz ledenih pokrajin s skoraj belim kožuhom, zajca, ki nikomur nič ne dolguje in ki je videti, kot da bi s svojima prednjima nožicama tolkel na boben in vabil ljudi za mizo. To vam je višek uljudnosti: priti ljudi, da ga snedo!

Andrej se je približal, živalco otipal in rekel dostojanstveno:
 »Še letošnji zajček! To bo mehko meso.«
 Toda Pernuška je še vedno mulo držala:
 »Zajec ni puran. Zajec ni puran, kakor se spodobi za Božič.«
 »Joj, sestra, kako si slabe volje! Počakaj malo, za zlomka! Tvoj puran že še pride. Tvoj puran, na tu je!«
 In iz široke in globoke torbe je Tomaž znova privlekel — pravi pravcati čarovnik! — purana, debelega kot buča.

»Ukradel si ga,« je rekla Pernuška: »ukradenega ne smemo jesti.«
 »Sestra, prehitro sodiš in prehitro si pripravljena obsoditi. Ta puran je moja pravična last.«
 »Pa ga nisi kupil.«
 »Nikoli ne kupim ničesar, sestra.«
 »Torej, vidiš, brat.«
 »Neki kmet mi ga je pravkar vrgel v torbo.«
 »Kmet? Kmetje niso tako radodarni. In zakaj neki ti ga je vrgel?«
 »Pernuška, bolj si nejeverna ko veliki sveti Tomaž, moj patron. Za lisico, ki mu je kokoši žrla in ki sem jo jaz ubil, mi je kmet Faveraz iz Fontanette dal tega purana. Brez skrbi ga lahko spečeš. In jaz sam ga bom razrezal in obdržal zase ško jo.«
 Andrej se je pričel zmoglaslavno smejati in njegov smeh je bil hrupen ko slap svetega Benedikta v bližini. Ni sitnaril in kosilo je prišlo samo od sebe. Vendar pa Pernuška še ni bila razorožena.
 »Je že dobro, je že dobro, oskubla ga bom medtem ko bosta vidva zajca iz kože devala. Toda, otroka bosta jutri zjutraj našla prazne čevlječke. Lahko vidva rečeta in napravita, kar hočeta: za otroka je stvar žalostna.«
 »Kaj niste ničesar vteknil vanje?«
 »Tako ti vse povem,« se je oglasil grešni Andrej.
 »To je hitro povedano, Tomaž: nekaj podari temu, nekaj onemu, za svoje pa ne ostane nič, prav nič.«
 »Mir, mir, svakinja, brigaj se za svojega purana in jaz se pobrigam za otroka.«
 »Tvoja torba je čisto prazna.«
 »In moje roke, Pernuška, in moje roke? Mar niso za nič več? Kako sta vidva z Andrejem oba v zadregi, obupana, nerodna, se trpinčita in mučita! Pelji me v svojo delavnico, Andrej? Imaš kaj hrastovega ali kostanjevega lesa?«
 »Drvar bo menda ja...«

Priporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvečka: 19. zv. Kazan, volčji pes, br. 18 Din., vez. 30 Din. 20. zv.: Kralj gorá, br. 18 Din., vez. 30 Din. — KOL.

skrivnostna. (Sardenko.) 9. »Lurška pastirica«. Petdejanka. Spored je pester in zanimiv. Sodeluje gojenke, mladenke in članice orliškega krožka. Pridite in ogledajte!

Orel na Vrhniki ponovi tudi v nedeljo popoldne ob pol štirih igra »Kajnc«, na katero je prav posebno vabljeno cenj. občinstvo iz okolice.

Dvorska orlovska srenja. Srenjski svet se vrši dne 28. marca v Ljudskem domu ob 10 popoldne. Ker je dnevni red zelo važen, bodite sigurno in točno na mestu. — Odbor.

Naznanila

Redni letni občni zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon« se vrši v nedeljo dne 28. marca t. l. ob devetih popoldne v društvenih prostorih.

Društvo zobotehnikov za Slovenijo v Ljubljani vabi vse člane kot vse še nevladane zobotehnike na svoj VIII. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 28. t. m. točno ob 14 uri v restavraciji hotela »Slone« z običajnim dnevnim redom.

Turistika

Slov. Bistrica, 24. marca ob 7 zjutraj: +3° C, za zimski sport neugodno.

Kranjska gora, 24. marca ob 7 zjutraj: -2° C, barometer se dviga, drobno mede, saninec ugoden.

Sport

Turistovski klub »Skalca« priredi v petek dne 26. marca ob 20. uri v posebnih prostorih Ljubljanskega dvora smuški sestanek za člane in članice. Vabljeni so tudi smučarji drugih klubov. — Odbor.

Polzvedovanja

Včeraj se je izgubila od hotela Tivoli do Šiške mala vrečka z denarjem do 700 Din. Pošten najditelj se prosí, da odda oboje pri Velepiču na Zavrtih št. 1.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 24. marca 1926.

Višina barometra 508.8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura v C.	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblakost 0-10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm d/2h	
Ljubljana (dvorec)	7	765.2	1.1	87	mirno	10		sneg, dež 5.5
	8	765.8	1.0	87	"	10		
	14	764.5	2.7	79	S 1.5	10		
	21	764.0	2.2	82	NE 0.5	10		
Zagreb	765.6	1.0	91	ENE 7	10		sneg 4.0	
Beograd	765.3	3.0	90	SE 5	10		dež 2.0	
Sarajevo	763.9	1.0	90	NW 1.5	9		sneg 3.0	
Skoplje	762.4	10.0	83	ESE 1.5	8		dež 0.1	
Dubrovnik	759.2	13.0	64	mirno	9		0	
Praga	766.0	-4.0	-	E 1.5	0		0	

Barometer je reduciran na morsko gladino.

Edino največje in najmodernejše podjetje specielno te vrste v Sloveniji

Velepražarna kave
Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21

Telefon interurban 476
Brzoiavi: Meznarič Maribor
Trgovci zahtevajte ponudbe

Popolno oskrbo

in solčno sobo pri boljši družini išče starejša dama, ki ostaja ves dan v sobi. - Ponudbe upravi lista pod št. 2003.

Vrtnar. VAJENCA

sprejme z vso oskrbo v hiši IVAN BIZOVIČAR, vrtnarstvo, Ljubljana - Kolezijska 16 (Trnovo).

Starejša, prvovrstna

kuharica - gospodinja išče primer. službe v fino hišo ali v sanatorij. Prevzame tudi samost. vodstvo v kuhinji kot gospodinja; gre pa tudi k samski dobro sitirani osebi. Nastop službe po dogovoru. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2027.

STENOGRAFIJA-STROJEPISKA

zmožna tudi drugih pis. del, išče mesta. Nastop po dogovoru. - Ponudbe upravi pod Kontoristinja.

Dame

ki želijo dobre šivilje za na dom, naj se obrnejo brezplačno na diplomir. KROJNO SOLO - Stari trg št. 19, I. nadstr.

Vrtnar v goji zele- njade in rož

praktičen, se sprejme takoj za graščinski vrt Turniš pri Ptuj. Prošnje nasloviti na Upravo graščine Turniš, p. Ptuj.

Zavarovalna družba

išče za svoj življenski oddelček v Ljubljani spretno in akviziterje

po najugodnejšimi po- gojih. - Ponudbe pod: »Življenje« št. 2006 na upravo »Slovenca«.

Pozor!

ŠIVILJE, ki izvršajo krojne tečaje v Krojni šoli, Stari trg 19, dobijo vedno ob zaključku najboljša priporočila za obisk k strankam za šivanje po hišah. Tečaj 6. aprila t. l.

Velika zavarovalna druž- ba potrebuje za zavarovan- je proti toči za Sta- jersko in Prekmurje

agilne zastopnike Ponudbe pod »Dober za- služek« št. 2007 upravi.

V Celju

ali v bližini želim ME- STO. - Cenj. ponudbe upravi lista pod »Kontoristinja-prodajalka 1960«.

Kamnoseška delavnica

v Jaski pri Zagrebu NAPRODAJ. 50 komad. nagrob. spomenikov, betonske cevi, beton. ograja - vse takoj za v roke vzeti. Cena 150.000 Din. Proda se zaradi družin- skih razmer. - F. SAM, kamnosek, Zagreb, Miro- govska cesta 1. Zvezda

LOKAL pripraven za manjšo meh. delavnico, se išče. Ponudbe upravi lista pod »Prostor 1999«.

Posestvo na Pijavi gorici -

obstoječe iz velike hiše, gosp. poslopja, hleva in vezanega kozolet ter 25 oralov njiv, travnikov, lepega zarašč. gozda, se pod ugodnimi pogoji proda. - Poizve se pri lastniku v Ljubljani na Mestnem trgu št. 24. pri hišnici). 1994

Violina stara, izigra- na, v dobrem stanju, se proda. - Ze- ljarska ul. 11, Kolezija.

Prodam rabljeno, pocink. BODEČO ZICO.

Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 2056.

Enodružin. HIŠICO

z vel. vrtom, v predm., prodam. Več na Vidov- danski c. 16, Ljubljana.

Majhno stanovanje

1 ali 2 sobi s kuhinjo, i š č e m. - Ponudbe pod Upokojenka 2041 upravi.

Išče se mala, priprosta sobica za starejšo

osebo, ka- tera bi lahko tudi nekoli- ko pomagala pri gospo- dinstvu, pri krpanju pe- rila itd. - Naslov v upra- vi lista pod št. 2047.

Elegantno, pohištvu - novo -

spalnica, jedilnica, kuh. oprava, spalnica za eno osebo, omara za pred- sobo, otomana, se zaradi selitve ceno proda. - Naslov v upravi št. 2046.

50 m² lepih, suhih bukovih DRV

cenno prodam ali zame- njam za drugo blago. - Ljubljana, Dolenska c. 5.

STARINSKO pisalno mizo

z vložki in veliko miz- nico, proda VIOLETTA ROSSMANIT, grad Rad- vanje pri Mariboru. 2057

V restavraciji »Pod SKALCO«

Mestni trg št. 11 se točijo pristna ter pitna VINA. Preko ulice 1 Din ceneje. Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20. do 24. ure SALONSKI KONCERT. - Ob nedeljah od 9. do 13. ure ZAJUTERKOVALNI KONCERT. 1939

Prodamo prvovrstno stavbno parcelo

v obsegu cirka 3000 m², na najlepšem kraju na Mirju, event. tri parcele po približ. 1000 m², in si- cer najviš. ponudniku. - Pis. ali ustne ponudbe je poslati do 10. aprila t. l. »Čebelarskem« družstvu za Slovenijo v Ljubljani (v roke ravnatelja Mesarju, Jug. knjigarna, I. nadstr.), ki dá tudi vse podrobne informacije. 2042

ZA VELIKONOČ! Praška šunka kg po 33.- Din in razno- vrstne mesne izdelke, sir, čajno maslo, kompote, sadne soke, čaj, konjak, rum in raznovrstna žganja in vina, priporoča delikatesna

trgovina in vinotoč G. BREZNIK

Ljubljana, Florijanska ulica št. 1 (križišče cestne železnice pri Sv. Jakobu).

Gospodarska pisarna Dr. Černe, Ljubljana

Miklošičeva 6, nudi v nakup brez provizije za knpea in prodajalca spodaj navedena posestva. Priložite znamko pri vprašan.

Ljubljana, dvonadstr. hiša z gostil. konces. in inventar. Din 150.000.-

Celje okol., posestvo z gostilno (invent. vätet) 7 oralov zemlje, hlev, kozolec Din 350.000.-

Maribor okolica, hiša z gostil. gosp. poslop. velik vrt. 10 oralov njiv z živim in mrtvim inventar. Din 450.000.-

Kamnik, vila moderna 9 sob opremlj. 2 kuh. gospodar. poslopje za stalno bivališče in leto- višče ca. Din 450.000.-

Ljubljana, okolica, veletrgovina z novim iz- redno dobro zidan. poslopjem, skladišči, hlevi, elektr. vodov. vrt v prometnem kraju. Laško, enonadstropna hiša v dobrem stanju z lokalom, trgovino, porabno za gostilno Din 100.000.-

Logatec, posestvo z gostilno trgovino, gospodar. poslopje, vodov. elektr. Din 350.000.-

Ljubljana okol. nova zgradba za dovršiti za šolo, penzionat event. tovarno v lepem kraju.

Priporočajo se naslednje mariborske trgovce:

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi

družba z o. z Maribor, Frančiškana ul.

Anton Birgmayr

Prodaja umetnih gnojil MARIBOR Aleksandrova cesta 71

Josip Brandl

Izdelovalnica orgel in klavirjev, MARIBOR Strojmayrjeva ulica

Josip Čebokli nasl. Strausgittov

parna pekarna Maribor Glavni trg št. 9

Ignacij Jan

urar in draguljar ter zalog. gramofon. potrebščin Maribor, Glavni trg št. 4

IVAN JEMEC

vrtnarstvo MARIBOR, Razlagova 11

Karel Jarh

trgovina z lesom in premogom Maribor, Gregoričeva 1

M. Janh

modistinja, zalog. naj- novjših damskih klob. Maribor, Stolna ul. 2

Ludovik Kunstik

velika zbir. moških klobukov Maribor, Glavni trg 9

Franc Koitbauer

stavnj in umetni klu- čevalčar, MARIBOR Tattenbachova ul. 4

Iv. in Hel. Kvas

Zaloga moških in dam- skih klobukov Maribor, Aleksand. c. 32

Milan Koser

slasničar MARIBOR, Slovenska 2

Jaš & Lesjak

špec. trgovina živil MARIBOR Ulica X. oktobra št. 2

Ivan Lorber

slikar MARIBOR Vetrinjska ulica št. 5

Frida Novak

modistinja zaloga klobukov za dame MARIBOR, Gosposka 32

M. Ošlag

trgovina usnja in čevljarških potrebščin Maribor, Glavni trg 17

Franc PERC

Izdelov. in trgov. godal MARIBOR Gosposka ulica 24

Jos. Povodnik

dnevno sveče ribe prvov. dalmatinska vina Maribor, Vojašniška 4-6

Ferd. Rogatsch

cementni izdelki in gradbeni material Maribor, Frančiškana 17

Drago Rosina

galanterija, parfumerija vrvar. in piatarsko blago Maribor, Vetrinjska 26

A. Sprager

elektr. podjetje Maribor, Kopitarjeva ul. 12

Ivan Staudinger

pohištvu in sobno mizarstvo Maribor, Soška ulica št. 5

MAKS USSAR

stavneno in galanterijsko kleparstvo, instalacije Maribor, Gregoričeva 17

WAGNER

foto atelje MARIBOR Slovenska ulica 4

Enonadstropna TRGOVSKA HIŠA

z lepimi prostori, dvoriščnim poslopjem in velikim vrtom je takoj naprodaj po zelo ugodni cení. - Vprašanja na naslov: E. ANDREITZ, Slovenjgradec

ZAHVALA.

Vsem, ki so na katerikoli način po- častili spomin pokojnega gospoda

Jurija Pfeiferja

naša iskrena zahvala!

Rodbina PFEIFERJEVA.

Zahvala.

Povodom bridke, nenadomestljive izgube našega nad vse ljubelega sina, moža, brata in strica, gospoda

Jožefa Pogačnika

posestnika

izrekamo našo pristržno zahvalo za vse izraze sožalja. - Osobito se zahvalju- jemo čast. duhovščini, dalje prostovoljni požarni brambi iz Kovorja za častno spremstvo, kakor tudi vsem sorodni- kom, prijateljem in znancem za mnogo- številno udeležbo pri pogrebu, sploh vsem, ki so nepozabnega spremili k večnemu počitku.

Zvirče pri Trzinu, 23. marca 1926.

Frančiška Pogačnik, soproga. - Marija Pogačnik, mati. - Janez, brat. - Jo- žeta in Marija, sestra.

Za velkonočne praznike praška šunka

ter različne delikatese, kakor: Ementhalski sir, sardine, različne konzervirane ribe, konjak, rum, čaj, čokolada, likerji vseh vrst, buteljska in desertna vina, šampanjec itd. nudi trvdka Fr. Kham, Miklošičeva c. 8

Za praznike znatno znižane cene.

Inserirajte v „Slovencu“!

Zahvala.

Podpisani se najlepše zahvaljujem »VZAJEMNI ZAVARO- VALNICI« v Ljubljani, katera mi je o priliki požara, ki mi je uničil gospodarsko poslopje z orodjem, klajo in vozovi, tako hitro in kulantno ocenila in izplačala popolnoma vso odškodnino brez vsakih odbitkov. Ta domači zavod vsakemu najtopleje priporočam.

Zalog, dne 10. marca 1926.

FRANC BOLKA,

posestnik, gostilničar in mesar v Zelogu, okr. Kamnik.

Kurjača

za centralno kurjavo SPREJME s 1. aprilom t. l. splošna bolnišnica v Mariboru. Služba je časno pogodbeno. Oziralo se bo samo na prosilce, ki so stari od 25 do 40 let, samskega stanu, trezne in zanesljive, kateri so bili že pri centralnih kurilnih pečeh zaposleni. Prednost imajo oni, ki so sposobni izvršiti manjša popravila pri vodovodu, elek. napeljavi in ključavnicah. Začet. plača do 550 Din meseč., prosta hrana in stan., razsvetljava, kurja- va in pranje perila. - Ponudbe, predvsem osebne, sprejema UPRAVA SPLOŠNE BOLNIŠNICE V MARIBORU v uradnih urah.

ALOJZIJ POLAJNKO st. naznanja v globoki žalosti v svojem in imenu svojih otrok ter vseh ostalih sorodnikov pre- tužno vest, da je njegova ljubljena soproga, preobra mati, stara mati in tašča, gospa

Alojzija Polajenko roj. Ivanuša

včeraj ob ¼ na osem zvečer nenadoma za vedno zatisnila svoje blage oči.

Nepozabno pokojnico spremimo v četrtek, dne 25. marca ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Novi Udmat, Društvena ulica 45, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi Sv. Petra v petek dne 26. marca ob devetih popoldne.

Prosi se tihega sožalja.

Novi Udmat, dne 24. marca 1926.

Zahvala.

Povodom smrti iskreno ljubljene soproge, od- nosno zlate mamike, gospe

Jelisaue Zadravec,

sva bila deležna nešteto izrazov iskrenega sočutja, tako da nama ni mogoče zahvaliti se vsakemu pose- bej. Zato se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se naju spomnili ob tem prebridkem udarcu trpke usode.

Predvsem se zahvaljujemo velečastiti duhovščini za častno spremstvo blagopokojnice, prečastitemu g. priorju Učaku za prekrasni tolažilni nagrobni go- vor, nadalje slavnim tukajšnjim korporacijam: Obrt- nemu društvu in Skupni obrtni zadrugi, Sokolskemu društvu, njegovi godbi in pevskemu zboru, gasilnemu društvu, občinskemu odboru, zastopnikom orožniške postaje in Orjune, nadalje velec. gg. županom mesta Ormoža in Ptuja, gg. načelniku okrajn. zastopa, g. fin. svetniku Pernetu, gg. zastopn. Ljubljanske kreditne in Obrtne banke, gg. zastopnikom Trgovske in obrtne zbornice ter Zveze obrtnih društev, gg. zastopnikom drugim, ki so spremili nepozabno pokojnico na njeni poslednji poti in okrasili njeno krsto z neštevilnimi šopki in vencí. Posebno se zahvaljujemo tuk. zdrav- niku g. dr. Heissu za požrtvovalno skrb, posvečeno pokojnici začasa njene mukepolne bolezni.

Zalujoča: Jakob in Jurica Zadravec.

SREDIŠČE, 23. 3. 1926.